

MAJ 2006

EVALUERING AF EU-FORPROJEKTER

UDARBEJDET FOR MINISTERIET FOR VIDENSKAB, TEKNOLOGI OG UDVIKLING AF
FRI AGENT ESKILD HANSEN

Indhold

Kapitel 1. Indledning og sammenfatning.....	4
1.1 Evalueringens mål, rammer og opbygning	4
1.2 Erhvervs- og samfundsmæssige nytteværdi	5
1.3 Udformning og administration.....	8
Kapitel 2. Ordningens mål, rammer og udmøntning	10
2.1 Resumé	10
2.2 Baggrund	11
2.3 Bevilling, mål og succeskriterier	12
2.4 Hjemmel og organisering.....	13
2.5 Udmøntning	14
2.6 Ordningens tilbud og vilkår	16
2.7 Ansøgningsprocedure og tildelingskriterier	17
Kapitel 3. Ansøgerprofil.....	21
3.1 Resumé	21
3.2 Geografisk spredning.....	22
3.3 Aldersmæssig spredning	23
3.4 Størrelsesmæssig spredning	23
3.5 Teknologiniveau.....	26
3.6 Samspils erfaring	27
3.7 Organisatorisk og ledelsesmæssig forankring.....	28
3.8 Målgrupper.....	30
Kapitel 4. Resultatskabelse	35
4.1 Resumé	35
4.2 Resultater i den første fase af 6. rammeprogram.....	36
4.3 Resultater for projekter under forprojektordningen.....	37
4.4 Kendetegn for de succesfulde virksomheder	38
4.5 Hvad sker der efter afslag?.....	39
4.6 Sidegevinster for virksomhederne	41
4.7 Ordningens effekt som igangsætter af projekter under EU's 6. rammeprogram.....	44
Kapitel 5. Administrationen og vilkår for forprojekterne	45
5.1 Resumé	45
5.2 Kendskab til ordningen	46
5.3 Vurdering af ordningens hovedelementer	46
5.4 Vurdering af administration, vilkår m.v.	47
5.5 Respons på afslag	48
5.6 Tilfredshedsmålingen sat i perspektiv	49

Kapitel 6. Forbedringsmuligheder	50
6.1 Resumé	50
6.2 Administration og vilkår.....	52
6.3 Nye supplerende tilbud til ansøgerne	64
6.4 Dialog og påvirkning af EU	67
Appendiks 1. Evalueringens metode og forløb.....	69
Appendiks 2. Ansøgningsskema for virksomheder vedr. tilskud til forprojekter til EU's 6. rammeprogram	70
Appendiks 3. Ansøgningsvejledning til virksomheder	73
Appendiks 4. Retningslinier for slutrapport.....	74

Kapitel 1. Indledning og sammenfatning

1.1 Evalueringens mål, rammer og opbygning

I denne rapport præsenterer vi resultaterne af en evaluering af tilskudsordningen EU-forprojekter.

Ordnningen, der åbnede i foråret 2004, skal gøre det lettere for små og mellemstore virksomheder fra Danmark at deltage i EU's 6. rammeprogram og derigennem få et større internationalt netværk og bedre udviklingsmuligheder.

Evalueringen er iværksat af Rådet for Teknologi og Innovation og udført for Videnskabsministeriet af fri agent Eskild Hansen i februar-maj 2006.

Evalueringens primære datakilde er en spørgeskemaundersøgelse blandt samtlige ansøgere til ordningen. Endvidere er der afholdt et åbent dialogmøde, hvortil alle ansøgere var inviteret. 10 ansøgere deltog i mødet. Endelig er erfaringerne fra en tilsvarende ordning i Sverige afdækket via et studiebesøg hos den svenske programadministration (Vinnova).

Evalueringen gør status på de foreløbige erfaringer med EU-forprojekter og peger på en række muligheder for justering af ordningen forud for iværksættelsen af EU's 7. rammeprogram i starten af 2007.

Rapporten har følgende indhold:

- På de følgende sider fremlægger vi evalueringens hovedkonklusioner (det bemærkes, at hvert af de efterfølgende kapitler indledes af et fyldigt resumé).
- I kapitel 2 præsenterer vi ordningens mål, rammer og udmøntning.
- I kapitel 3 karakteriserer vi ordningens brugere.
- Kapitel 4 indeholder en beskrivelse af de foreløbige resultater af initiativet. Endvidere eftersøger vi karakteristika for de mest succesfulde ansøgere.
- I kapitel 5 beskriver vi ansøgernes oplevelse af ansøgningsforløbet, sagsbehandlingen og samarbejdet med ordningens administration.
- I kapitel 6 præsenteres og vurderes en række forslag til forbedringer af ordningen, som er fremkommet fra ansøgere hhv. fra dialogen med ordningens administration.

1.2 Erhvervs- og samfundsmæssige nytteværdi

Evalueringens observationer og vurderinger vedrørende EU-forprojekternes erhvervs- og samfundsmæssige nytteværdi kan sammenfattes i følgende hovedpunkter:

Kort om ordningen

1. EU-forprojekter er et element i regeringens strategi for styrkelse af samspillet mellem virksomheder og videninstitutioner.
2. EuroCenter administrerer ordningen for Videnskabsministeriet (Rådet for Teknologi og Innovation).
3. I 2004-2005 blev der bevilget i alt 8,9 mio. kr. til ordningen.
4. Rammen blev disponeret gennem tilsagn til 78 forprojekter (i gennemsnit 114.000 kr. tilskud pr. forprojekt).
5. 85 ansøgere modtog afslag på ansøgning om forprojekter.

Ansøgerprofil

6. 60% af tilsagnsmottagerne er lokaliseret i Region Hovedstaden. 63% af afslagsmottagerne er lokaliseret uden for Region Hovedstaden.
7. 25% af tilsagnsmottagerne og 10% af afslagsmottagerne er iværksættervirksomheder (etableret 2003 eller senere).
8. 65% ansøgerne har færre end 10 ansatte. Kun 13% af ansøgerne har flere end 50 ansatte.
9. Virksomheder inden for vidensservice (forskning og udvikling samt rådgivning) er tilsyneladende markant overrepræsenteret i ansøgerfeltet.
10. 78% af ansøgerne har egen forskning og udvikling; tilsagnsmottagerne hyppigere end afslagsmottagerne.
11. Ansøgerne har gennemgående et meget aktivt samspil med eksterne partnere om forskning og innovation. Over halvdelen af alle ansøgere har fx samarbejde om forskning og innovation med udenlandske universiteter m.v. Tilsagnsmottagerne har lidt hyppigere end afslagsmottagerne samspil med udenlandske universiteter og andre forskningsinstitutioner.
12. Forprojekterne er godt forankrede i de deltagende virksomheder:
 - Det EU-projekt, som søges forberedt, ligger som regel inden for virksomhedens eksisterende forretningsområde.
 - Forprojektet er i næsten alle tilfælde godkendt af virksomhedens topledelse.
 - Der er i stort set alle tilfælde udpeget en projektleder for forprojektet; hyppigt topledelse, funktionsleder eller blandt virksomhedens mest erfarne projektledere.
13. De tre målgrupper, der ved ordningens iværksættelse blev fastlagt af Videnskabsministeriet, er alle repræsenteret i ansøgergruppen:

- Målgruppen "virksomheder med begrænsede erfaringer med eksternt samarbejde om forskning og udvikling" er sammenlignet med et repræsentativt udsnit af alle virksomheder i forskningsstatistikken underrepræsenteret i ansøgerfeltet, men udgør dog 20% af ansøgerne.
 - Målgruppen "højteknologiske virksomheder med et omfattende eksternt samarbejde om forskning og udvikling" er stærkest overrepræsenteret i ansøgerfeltet. Gruppen udgør 28% af ansøgerne.
 - De resterende 52% af ansøgerne tilhører målgruppen "innovative virksomheder med nogen erfaring med eksternt samarbejde om forskning og udvikling."
14. Samlet set viser evalueringen, at ordningen populært sagt både understøtter "bredden" og "eliten" blandt små og mellemstore virksomheder. Dog med en klar overrepræsentation af virksomheder, der har forudsætninger for at indgå i internationalt samspil om forskning og innovation (egen forskning og innovation samt et vist niveau af samspilserfaring).
15. Den opnåede sammensætning af ansøgergruppen repræsenterer efter evaluators vurdering en udmærket balanceret mellem to hensyn:
- Dels at understøtte projekt- og ansøgningsudvikling blandt de små og mellemstore virksomheder, som i udgangspunktet kan forventes at have de bedste muligheder for at opnå succes i EU's 6. rammeprogram (højt teknologiniveau og stor forhåndserfaring i internationalt samspil om forskning og innovation).
 - Dels at styrke de lidt mindre teknologitunge og samspilserfarne små og mellemstore virksomheders engagement i projekt- og ansøgningsudvikling og derigennem understøtte et kompetenceløft i denne målgruppe.

Resultatskabelse

16. Der er behov for fremover at tilvejebringe en bedre statistik for små og mellemstore danske virksomheders deltagelse i EU's rammeprogrammer blandt andet for bedre at kunne følge resultaterne i ansøgningsarbejdet. En sådan statistik er under forberedelse i Videnskabsministeriet.
17. Evalueringen tyder på, at EU-forprojekterne tiltrækker mange nye små og mellemstore virksomheder til ansøgningsarbejdet. Ca. 3 ud af 4 ansøgere tilkendegiver således, at de nok ikke ville have forberedt en ansøgning til EU, hvis ordningen med EU-forprojekter ikke havde eksisteret.
18. En analyse fra Videnskabsministeriet viser, at små og mellemstore virksomheder fra Danmark i den første fase af 6. rammeprogram (inden indførelsen af EU-forprojekter) havde en succesrate på ansøgninger til EU's 6. rammeprogram på 17% målt på antal ansøgere og 16% målt på antal projekter. Evalueringens spørgeskemaundersøgelse viser, at der for 18% af ansøgningerne enten er skrevet kontrakt med Europa-kommissionen eller pågår kontraktforhandlinger. Det målte niveau for succesraten blandt tilsagnsmottagere under ordningen svarer således nogenlunde til succesraten i den første fase af 6. rammeprogram; før EU-forprojektordningen blev indført.

19. Det er de færreste ansøgninger, der bliver kasseret efter afslag fra EU. De fleste ansøgninger er enten justeret og genfremsendt til en senere indkaldelse under 6. rammeprogram eller forventes genfremsendt under det nye 7. rammeprogram (fra starten af 2007). En investering i projekt- og ansøgningsudvikling er således ikke nødvendigvis tabt, selvom EU i første omgang afslår ansøgningen.
20. Evalueringen har eftersporet mulige distinkte kendetegn ved de succesrige ansøgere (kendetegn, der adskiller succesvirksomhederne fra de øvrige ansøgere). Det er ikke muligt at pege på strukturelle træk, som entydigt kan siges at kendetegne succesvirksomhederne. Der er en ikke signifikant tendens til at succesvirksomhederne lidt hyppigere end ansøgerne generelt er etablerede virksomheder, har ansat forskere og flere gange tidligere har deltaget i projekter under EU's rammeprogrammer.
21. Mange tilsagnsmottagerne har via ansøgningsarbejdet styrket kontakten til både eksisterende og nye eksterne samarbejdspartnere om forskning og innovation. Det gælder i særlig grad kontakten til udenlandske partnere; såvel kommercielle partnere (kunder, leverandører og konkurrenter) som forskningspartnere (universiteter og andre offentlige forskningsinstitutioner) i udlandet.
22. Tilsagnsmottagerne er gennemgående positive i deres vurdering af det forretningsmæssige potentiale i de stærkere internationale relationer, som ansøgningsarbejdet har afstedkommet. Få respondenter forventer dog kortsigtede bundlinieeffekter af de nye relationer.
23. Evalueringen viser, at 30% af tilsagnsmottagerne tilkendegiver, at de helt sikkert (5%) eller sandsynligvis (25%) ville have udarbejdet ansøgning til EU's 6. rammeprogram, selvom de ikke havde opnået forprojektstøtte. For hovedparten af forprojekterne (91%) sker der fremsendelse af ansøgning til Europa-kommissionen (der kommer m.a.o. et produkt ud af de allerfleste forprojekter). Evalueringen tyder således ikke på nævneværdigt støttespild.
24. For de ansøgere, som får afslag på tilskud til et EU-forprojekt, viser evalueringen, at kun 32% opgiver ambitionen om at etablere et EU-projekt, 27% forventer at vende tilbage med en fornyet forprojektansøgning og 27% har ansøgt eller forventer at ansøge EU's 6. rammeprogram uden medfinansiering fra forprojektordningen.
25. Samlet set må de målte effekter af ordningen betegnes som særdeles tilfredsstillende.

Administration og vilkår

26. EuroCenter er sammen med Videnskabsministeriet de helt dominerende kilder til ansøgerees kendskab til og information om ordningen. Brancheorganisationer spiller en meget beskedent rolle.
27. En række elementer i ordningen får særdeles gode "karakterer" af ansøgerne. Det gælder ansøgningssskema, krav til slutrapport, retningslinier samt tilskudsniveau. Ikke overraskende er afslagsmottagerne lidt mindre positive i deres vurdering, end tilsagnsmottagerne.

28. Andre elementer vurderes også positivt. Det gælder graden af bureaukrati i ordningen, hjemmesiden, timesatsen for eget arbejde, udbetalingsprocedure, arbejdsdelingen mellem EuroCenter hhv. Videnskabsministeriet samt bestemmelserne om tilskudsberettigede omkostninger. Afslagsmodtagerne er her især mindre tilfredse i deres vurdering af arbejdsdelingen mellem EuroCenter og Videnskabsministeriet.
29. Evalueringen har også målt ansøgernes vurdering af Eurocentrets og Videnskabsministeriets administrative præstationer i ansøgningsprocessen. Igen må resultatet betragtes som særdeles tilfredsstillende. Det gælder i særlig grad responsen fra tilsagnsmotagerne. Afslagsmodtagerne er lidt mindre tilfredse med kvaliteten af Videnskabsministeriets vejledning, Videnskabsministeriets tilgængelighed og EuroCenters evne til at sætte sig ind i virksomhedens ønsker og behov.
30. Næsten halvdelen af afslagsmodtagerne tilkendegiver, at de ikke synes, de fik et ordentligt og velbegrundet afslag på ansøgningen. I lyset af den grundlæggende negative oplevelse, afslagsmodtagerne har haft (deres ansøgning er blevet afvist), finder evaluator ikke det lidt lavere tilfredshedsniveau blandt afslagsmodtagere kritisabelt. Det ville sandsynligvis kræve en uforholdsmæssig stor indsats, at løfte tilfredshedsniveauet med den administrative praksis i ordningen blandt afslagsmodtagere. Men naturligvis er der behov for at betjene afslagsmodtagere både korrekt og imødekommende. Intet tyder på, at det ikke er sket.
31. Gennemgående er virksomhederne næsten overstrømmende positive i deres bedømmelse af ordningen samt forprojekt- og ansøgningsarbejdets effekter. Vi tolker den positive respons i det lys, at de deltagende virksomheder helt overordnet opfatter EU-forprojekterne - og hele processen omkring ansøgnings- og projektudvikling - som et attraktivt "vindue" til øget internationalt samspil om forskning og innovation.

1.3 Udformning og administration

I evalueringen har vi beskrevet og overvejet en række forslag til forbedringer af ordningen, som er fremkommet fra ansøgere og programadministration og gennem analysearbejdet.

De væsentligste resultater af denne del af evalueringen kan sammenfattes i følgende punkter:

32. Det nuværende tilskudsniveau bør fastholdes. Niveauet gør det muligt at tilgodese mange virksomheder og derigennem maksimere ordningens effekt som "øjenåbner" for små og mellemstore virksomheders deltagelse i EU's rammeprogrammer.
33. Det kan overvejes at reservere en del af ordningens økonomiske ramme til en "elite-ressource", som programadministrationen kan anvende til at "gøre en ekstra indsats" (rådgivningsmæssigt og/ eller finansielt) for de projekter/ ansøgere, som vurderes at være mest perspektivrige. Der bør være tale om et mindre antal projekter fx 5-10 projekter pr. år.
34. En særlig fremtidig indsats overfor potentielle koordinatore kunne evt. løftes i regi af denne "elite-ressource". I så fald kunne det nuværende særligt høje tilskudsniveau for koordinatore ophæves, hvorved ordningen kunne forenkles yderligere.

35. Selvom ansøgerne gennemgående er godt tilfredse med tildelings- og udbetalingskriterier kunne det overvejes at forenkle kriterierne yderligere. Enten ved alene at gøre tildeling afhængig af, at forprojekter udmøntes i ansøgning til EU, som opnår faglig evaluering (det nuværende udbetalingskriterium). Eller ved blandt andet at lægge yderligere vægt på det planlagte konsortium samt afklaring af den konkrete ansøgningsmulighed i programmet i forhold til projektideen og mindre vægt på den faglige evaluering m.v.
36. Den faglige afrapportering kunne også forenkles. Kopi af ansøgning samt relevant dokumentation fra EU kunne således erstatte den særskilte faglige afrapportering, som i dag er en betingelse for udbetaling af tilskud. En kortfattet, standardiseret spørgeskræmme kunne eventuelt - som noget nyt - forudsættes udfyldt af tilsagnsmottagere.
37. Der kan udarbejdes en klarere skriftlig forhåndsvejledning til potentielle ansøgere, hvori det beskrives, hvad der erfaringsmæssigt kræves af succesfulde ansøgere og hvordan tidligere succesfulde ansøgere har grebet ansøgningsarbejdet an ("god praksis", inspirationseksempler m.v.). Vejledningen kan danne grundlag for en indledende drøftelse med potentielle ansøgere (som i Sverige).
38. Mulighederne for at indføre løbende behandling af ansøgninger bør overvejes. Hvis løbende sagsbehandling kan afkorte sagsbehandlingstiden og give mere tid til forprojektarbejdet, vil det være en fordel.
39. Ved starten på 7. rammeprogram kan der åbnes mulighed for, at virksomheder, der har opnået tilsagn fra ordningen under 6. rammeprogram, får mulighed for at ansøge ordningen på ny. Det kan skabe mulighed for en større mængde ansøgninger. Anbefalingen skal dog holdes op imod den bevillingsmæssige ramme for ordningen; der ligger en risiko i at tiltrække for mange ansøgninger i forhold til den bevillingsmæssige ramme.
40. Der kan ligge et potentiale i at få brancheorganisationer, klyngeorganisationer, faglige sammenslutninger m.v. mere "på banen" i forhold til at motivere og understøtte små og mellemstore virksomheders deltagelse i EU-forprojekter. Der er hidtil taget en række initiativer på det felt og det er ikke så let, at få sådanne samarbejder mellem programadministration og forskellige typer "mellemmænd" i forhold til målgruppen op at stå. Mulighederne for en forstærket indsats på dette område bør imidlertid fortsat forfølges.

Kapitel 2. Ordningens mål, rammer og udmøntning

2.1 Resumé

I dette kapitel præsenterer vi ordningens baggrund, mål, rammer og udmøntning. Sammenfattende kan følgende punkter fremhæves:

- EU-forprojekter er et element i regeringens strategi for styrkelse af samspillet mellem virksomheder og videninstitutioner.
- I 2004-2005 blev der bevilget i alt 8,9 mio. kr. til ordningen.
- Rammen blev disponeret gennem tilsagn til 78 forprojekter (i gennemsnit 114.000 kr. i tilskud pr. forprojekt).
- 85 ansøgere modtog afslag på ansøgning om forprojekter.
- Under EU-forprojekterne er der især givet tilsagn til forberedelse af projekter under CRAFT, IST samt energi/transport.
- Den danske og svenske ordning med forprojekter er på mange punkter parallel. De væsentligste forskelle i praksis kan sammenfattes i følgende punkter:
- I den danske ordning er der mulighed for, at små og mellemstore virksomheder i særlige tilfælde kan få et højere tilskud, bl.a. hvis de varetager rollen som projektkoordinatorer. I Sverige er det ikke en mulighed. Man ønsker ikke at opmuntre små og mellemstore virksomheder til at påtage sig den krævende rolle som koordinator.
- I Sverige er udbetaling af tilskud helt resultatafhængig; tilskud udløses kun for ansøgninger, der når frem til evaluering i EU. I Danmark kan der ydes delvist tilskud (25%) til ansøgninger, som af forskellige grunde ikke når så langt.
- I Sverige anses kopi af ansøgning samt kopi af "evaluation summary report" fra EU som tilstrækkelig dokumentation for projektgennemførelse. I Danmark kræves en særskilt faglig af-rapportering.
- Den svenske administration er tilsyneladende lidt mere "hårdhændet" end den danske i sin vurdering af især ansøgers økonomiske og organisatoriske ressourcer, projektets faglige indhold og konsortiets styrke.
- I Sverige lægges stor vægt på den indledende, afklarende dialog med potentielle ansøgere. Herigennem frasorteres en række "ukvalificerede" potentielle ansøgere. I Danmark behandles en række ansøgninger uden forudgående, afklarende dialog med ansøger.
- I Sverige behandles ansøgninger løbende; i Danmark sker det i ansøgningsrunder.
- I Sverige kan ansøgning udarbejdes på engelsk. I Danmark skal ansøgning udarbejdes på dansk.
- I Sverige ligger ansvaret for ordningen ét sted (Vinnova). I Danmark er opgaverne med vejledning og sagsbehandling udlagt til EuroCenter, mens Videnskabsministeriet styrer ordningen, meddeler afgørelser og administrerer tilsagn.

2.2 Baggrund

Regeringen har iværksat en række initiativer, som skal styrke samspillet mellem virksomheder og videninstitutioner.¹ Målet er, at Danmark skal kunne måle sig med de bedste i verden, når det gælder samspillet mellem virksomheder og videninstitutioner².

Et af initiativerne er et tilbud til små og mellemstore virksomheder om medfinansiering af forprojekter til EU's 6. rammeprogram.

EU's 6. rammeprogram løber fra 2002-2006 og har et budget på 19,2 mia. euro.

EU-forprojekterne blev blandt andet aktualiseret af, at der i 6. rammeprogram er lagt vægt på bredere sammensatte konsortier og større projekter. Det indebærer i forhold til tidligere programmer øgede krav til små og mellemstore virksomheder, der ønsker at deltage i forsknings- og udviklingsprojekter under programmet.

Videnskabsministeriet analyserede i 2004 dansk erhvervslivs deltagelse i EU's 6. rammeprogram:

Dansk erhvervslivs deltagelse i EU's 6. rammeprogram, 2004

	Danske ansøgere		Ansøgere fra hele EU		Danmarks andel	
	Antal projekter	Antal deltagere	Antal projekter	Antal deltagere	Antal deltagere	Antal projekter
Større virksomheder	484	606	6547	27652	7%	2%
Små og mellemstore virksomheder	515	617	8029	30916	6%	2%

Kilde: Videnskabsministeriet, 2004: *Rapport om dansk deltagelse i EU's sjette rammeprogram for forskning og udvikling.*

Analysen viste, at Danmarks repræsentation i programmet (ca. 2%) svarede til Danmarks andel af EU's befolkning hhv. BNP.

Analysen viste endvidere, at små og mellemstore danske virksomheder var lige så godt repræsenteret i EU's 6. rammeprogram, som større danske virksomheder.

Analysen viste også, at Danmark lå på niveau med Østrig og Finland, når det gælder deltagelse i EU's 6. rammeprogram. Holland og Sverige klarede sig noget bedre end Danmark.

Beslutningen om at iværksætte et særligt initiativ til støtte for små og mellemstore danske virksomheders deltagelse i EU's 6. rammeprogram var inspireret af gode erfaringer med et tilsvarende program i Sverige (SMINT-programmet under Vinnova).

På de følgende sider refererer vi på en række områder til opbygningen og resultatskabelsen i det svenske "søsterprogram".

¹ Se blandt andet Videnskabsministeriet, 2003: *Nye veje mellem forskning og erhverv – fra tanke til faktura.*

² Regeringen, 2002: *Vækst med vilje.*

2.3 Bevilling, mål og succeskriterier

EU-forprojekterne åbnede i 2004 med en bevilling på 3 mio. kr. i 2004 og 3,1 mio. kr. 2005. I 2004 blev der ekstraordinært tilført yderligere 2,8 mio. kr. til ordningen.

I oktober 2005 blev det besluttet, at videreføre ordningen i 2006-2008 på et niveau svarende til godt 6 mio. kr. pr. år i 2006-2007 og 3 mio. kr. i 2008.

Formålet med EU-forprojekterne er at gøre det lettere for danske små og mellemstore virksomheder at deltage i EU's 6. rammeprogram, så de derigennem sikres et større internationalt netværk og bedre udviklingsmuligheder.³ Ordningens målsætninger og succeskriterier omfatter følgende hovedpunkter:

Målsætninger og succeskriterier

	Formål	Succeskriterier
<i>Erhvervslivets adfærd</i>	1. Incitament: Opmuntre danske små og mellemstore virksomheder til at ansøge EU's 6. rammeprogram.	Flere ansøgere: Flere små og mellemstore virksomheder ansøger EU's 6. rammeprogram.
	2. Deltagelse: Øge danske små og mellemstore virksomheders deltagelse i EU's 6. rammeprogram.	Flere deltagere: Flere små og mellemstore virksomheder deltager i projekter finansieret under EU's 6. rammeprogram. Andel af midler: Mindst 15% af midlerne under EU's 6. rammeprogram skal bevilges til små og mellemstore virksomheder.
<i>Erhvervsmæssige effekter</i>	3. Internationalt netværk: Sikre danske små og mellemstore virksomheder et større internationalt netværk omkring forskning og udvikling.	Samarbejdsrelationer: Flere samarbejdsrelationer med andre virksomheder og videninstitutioner – både nationalt og internationalt – om forskning, udvikling og innovation.
	4. Innovation: Stimulere innovation og forretningsudvikling i små og mellemstore danske virksomheder.	Innovationskompetence: Øget kompetence hos virksomheden mht. forskning, udvikling og innovation (større fokus fra ledelsens side, indgår i virksomhedens strategi, bedre intern styring af udviklingsprocesser). Innovationsaktivitet: Øgede investeringer i produkt-/ procesudvikling, forskning og udvikling og/ eller ny teknologi, flere produkt- og procesudviklingsprojekter, nye organisationsformer m.v.

Kilde: Videnskabsministeriet, 2. april 2004: *Ydelsesbeskrivelse – Forprojekter til EU's 6. rammeprogram for små og mellemstore virksomheder.*

³ Videnskabsministeriet: *Forprojekter til EU's 6. rammeprogram – Et springbræt for små og mellemstore virksomheder.*

2.4 Hjemmel og organisering

Med hjemmel i lov om teknologi og innovation har videnskabsministeren udlagt bemyndigelsen til at yde tilskud til EU-forprojekter til Rådet for Teknologi og Innovation.

For at forenkle sagsbehandlingen har Rådet bemyndiget sit sekretariatet (Videnskabsministeriet) til at afgøre ansøgninger om EU-forprojekter.

Videnskabsministeriet har udlagt den indledende behandling af sager til EuroCenter (en udliciteret organisation under Videnskabsministeriet med Teknologisk Institut som privat driftsoperatør).

Her varetages opgaven af et team bestående af seks konsulenter (konsulenterne løser også andre opgaver end at rådgive om EU-forprojekter).

EuroCenter påtager sig også betalingsopgaver for virksomheder, der søger deltagelse i EU's 6. rammeprogram.

Virksomheder kan fx rekvirere bistand til udarbejdelse af ansøgning og/ eller ansøgningsteknisk "review" af udarbejdet udkast til ansøgning.

Parallelt med opgaven med EU-forprojekter løser EuroCenter andre opgaver i relation til EU's 6. rammeprogram. EuroCenter er således udpeget til National Contact Point (NCP) for EU's 6. rammeprogram.

I den forbindelse informerer EuroCenter danske virksomheder og institutioner om mulighederne for at deltage i rammeprogrammet.

Det sker blandt andet via følgende typer aktiviteter:

- Svar på generelle henvendelser; "hotline" (gratis)
- Individuelle konsultationer (gratis)
- Foredragsvirksomhed og informationsmøder (gratis)
- Kurser (betaling; typisk 2-3.000 kr. for en kursusdag)⁴

EuroCenter deltager løbende i møder med Europa-kommissionen og NCP'er fra hele EU. Herigennem formidler kommissionen information m.v. om 6. rammeprogram.

Kommissionen afholder også selv informationsmøder, konferencer m.v. for potentielle ansøgere.

⁴ Det er typisk ansatte fra større virksomheder og offentlige institutioner, der deltager. Nogle repræsentanter fra små og mellemstore virksomheder anvender forprojektmidler til at finansiere kursusafgift.

2.5 Udmøntning

Der blev i 2004 gennemført 6 ansøgningsrunder og i 2005 5 ansøgningsrunder (i alt 11 ansøgningsrunder).

Antallet af modtagne ansøgninger og afgørelser i hhv. 2004-2005 fremgår af følgende opgørelse:

Oversigt over modtagne ansøgninger og afgørelser på forprojekterne i 2004 og 2005

	2004	2005	I alt
Afgivne afslag	37	48	85
Afgivne tilsagn	47	31	78
Ansøgninger i alt	84	79	163

Kilde: Videnskabsministeriet

Af ovennævnte afgørelser omfatter evalueringen samtlige tilsagns-sager samt 65 afslagssager.

Afvigelsen i antallet af afslagssager skyldes, at

- 11 ansøger efter fornyet ansøgning fik tilsagn,
- 2 ansøger trak deres ansøgning tilbage mens
- 7 ansøgere har fået flere afslag på samme ansøgning.

Der er i 2004-2005 givet tilsagn for i alt 8,9 mio. kr. svarende til i gennemsnit 114.000 kr. pr. tilsagn.

Der er kun i sjældne tilfælde givet tilsagn på under 100.000 kr.

Videnskabsministeriets sagsregistrering viser, at der under EU-forprojekterne især er givet tilsagn til forberedelse af projekter under CRAFT, IST – informationssamfundets teknologier samt energi/transport.

Hvilke programmer har tilsagnsmottagerne søgt?

	Antal	Pct	Kumuleret pct.
CRAFT*	15	28	28
IST – informationssamfundets teknologier**	12	23	51
Energi/transport	9	17	68
Collective research*	4	8	76
IST/NMP	3	6	82
NMP/TI	3	6	88
Nanoteknologi, intelligente materialer, nye produktionsprocesser m.m.**	2	4	92
Bæredygtig udvikling, globale miljøændringer og økosystemer**	2	4	96
Luft og rumfart**	1	2	98
Fødevarekvalitet og –sikkerhed**	1	2	100
Borgere og styresystemer i et videnbaseret samfund**	1	2	102
Biovidenskab, genomforskning og bioteknologi i sundhedens tjeneste**	0	0	102
I alt	53	100	102

* Horisontale forskningsområder for små og mellemstore virksomheder ** Prioriterede temaer

Kilde: Videnskabsministeriets registrering af tilskudssager.

Jf. en opgørelse i afsnit 4.2 er det inden for IST og energi/ transport, at danske ansøgere opnår de højeste succesrater.

CRAFT og IST tegner sig for en meget stor andel af ansøgningerne.

2.6 Ordningens tilbud og vilkår

Gennem et EU-forprojekt kan små og mellemstore virksomheder (samt, i særlige tilfælde, brancheforeninger og andre virksomheds-sammenslutninger) få medfinansiering af udgifter til blandt andet projektformulering og partnersøgning.

I tabellen neden for har vi opregnet de væsentligste vilkår omkring ordningen. Til sammenligning viser vi også de gældende vilkår i den svenske "søsterordning".

Tilbud og vilkår for medfinansiering af EU-forprojekter, Danmark og Sverige

	EU-forprojekter (DK)	SMINT-programmet (S)
<i>Tilskudsberettigede omkostninger</i>	Løn og rejse for egne medarbejdere samt honorar til ekstern hjælp	Løn og rejse for egne medarbejdere samt honorar til ekstern hjælp
<i>Max. tilskud pr. ansøger</i>	100.000 kr.	100.000 SEK
<i>Max. andel af omkostninger som kan dækkes</i>	50%	60%
<i>Særlige muligheder for koordinatører</i>	Små og mellemstore virksomheder kan få op til 200.000 kr. i tilskud.	I forbindelse med såkaldte integrerede projekter kan projektkoordinator få tilskud (ingen fast overgrænse på tilskudsstørrelse). Tilbuddet gælder ikke små og mellemstore virksomheder (kun offentlige videncenter og større virksomheder).
<i>Antal gange en virksomhed kan få tilskud</i>	Én gang	Én gang pr. rammeprogram
<i>Udbetalingsvilkår</i>	Hele tilskuddet når ansøgning er indstillet til evaluering i EU (i praksis ofte når ansøgning er evalueret)* Op til 50% af tilsagnsbeløbet kan udbetales efter 6 måneder, hvis forprojekt har varighed ud over 6 måneder	Hele tilskuddet når ansøgning er indsendt til EU
<i>Dokumentationskrav ved udbetaling</i>	Projektrejseregnskab Faglig slutrapport Dokumentation fra EU af at ansøgning er egnet til evaluering; såkaldt "eligible"	Projektrejseregnskab Kopi af ansøgning Kopi af "evaluation summary report" fra EU efter evaluering af ansøgning (udløser 100%)

* Nogle projekter medfinansieres under ordningen med 25%. Det gælder typisk forprojekter, der færdiggøres, men hvor tilsagnsmodtager ikke får ansøgningen indsendt eller hvor Europa-Kommissionen ikke videresender ansøgningen til evaluering, som regel fordi ansøgningen kommer for sent eller på grund af andre procedurefejl (sidstnævnte er kun sket i ét tilfælde).

Kilde: Videnskabsministeriet og Vinnova.

Der er, som det fremgår af ovenstående, stor overensstemmelse mellem hhv. den danske og den svenske ordning. De væsentligste forskelle omfatter følgende forhold:

- **Særlige tilskudsmuligheder for koordinatore:** Er en mulighed for små og mellemstore virksomheder i den danske ordning. I Sverige er muligheden ikke åben for små og mellemstore virksomheder. Man ønsker ikke at opmuntre små og mellemstore virksomheder til at påtage sig den krævende rolle som koordinator (det vurderes de færreste små og mellemstore virksomheder at have kapacitet til).
- **Udbetalingskriterier:** I Sverige er udbetaling af tilskud helt resultatafhængig; tilskud udløses kun for ansøgninger, der når frem til evaluering i EU. I Danmark kan der ydes delvist tilskud (25%) til ansøgninger, som af forskellige grunde ikke når så langt.
- **Dokumentationskrav ved udbetaling:** I Sverige anses kopi af ansøgning samt kopi af "evaluation summary report" fra EU som tilstrækkelig dokumentation. I Danmark kræves en særskilt faglig afrapportering.

2.7 Ansøgningsprocedure og tildelingskriterier

Det har været Videnskabsministeriets intention at etablere ordningen som et enkelt, let tilgængeligt og ubureaukratisk tilbud til små og mellemstore virksomheder, der forbereder deltagelse i EU's 6. rammeprogram.

Ordningens ansøgnings-skema og -vejledning fremgår af appendiks 2 og 3.

Foruden formelle oplysninger (kontaktdata, virksomhedsoplysninger m.v.) skal ansøger i ansøgnings-skemaet anføre:

- Det delprogram i EU's 6. rammeprogram, virksomheden ønsker at ansøge og den forventede ansøgningsfrist herfor.
- Formål og indhold i EU-projektet.
- Nyhedsværdien i EU-projektet i forhold til eksisterende viden.
- Virksomhedens egen projekt-ide i forhold til ideen i det samlede EU-projekt.
- De fordele deltagelsen i EU-projektet vil give virksomheden.
- Den foreløbige konsortiesammensætning samt ønsker om yderligere partnere.
- Forprojektets struktur og rammer (tidsplan, milepæle, eksterne rådgivere, budget og finansiering).

I den svenske ordning følger de krævede oplysninger i store træk fremgangsmåden i den danske ordning.

I Sverige trækker programadministrationen dog som regel selv regulerede økonomioplysninger på ansøgere (skatterestancer, regnskabsmæssige nøgletal m.v.).

De formelle tildelingskriterier for EU-forprojekter fremgår af tabellen herunder:

Tildelingskriterier

<i>Objektive kriterier</i>	<p>1. SMV: Virksomheden tilhører gruppen af små og mellemstore virksomheder efter den til hver en tid gældende definition vedtaget af Europa-kommissionen.</p> <p>2. Soliditet m.v.: Virksomheden er økonomisk levedygtig og har ikke modtaget tilskuddet tidligere.</p>
<i>Kriterier til vurdering</i>	<p>3. Relevans i forhold til 6. rammeprogram: Virksomhedens egen projekt-ide og det samlede projekt (EU-projektet) virksomheden ønsker at deltage i, er egnet til et europæisk samarbejde.</p> <p>4. Forretningsmæssig relevans: Deltagelsen i EU-projektet vil have væsentlig betydning for virksomhedens forretningsudvikling, og virksomhedens projekt-ide vil være nyskabende i forhold til eksisterende viden på området.</p> <p>5. Investeringsvilje: Virksomheden har overvejet om den har ressourcer til at deltage i EU-projektet.</p> <p>6. Realisme: Budget og tidsplan for forprojektet ser fornuftigt ud i forhold til virksomhedens indsats og forventet ansøgningsfrist i EU.</p> <p>7. Implementeringsplan: Virksomheden har en plan for forprojektets praktiske forløb – herunder hvem der skal gennemføre det i virksomheden.</p>

Kilde: Videnskabsministeriet, 2. april 2004: *Ydelsesbeskrivelse – Forprojekter til EU's 6. rammeprogram for små og mellemstore virksomheder.*

Som led i evalueringen har vi gennemført en lidt mere dybtgående afdækning af praksis i evalueringen af ansøgninger i hhv. den danske og svenske ordning. Afdækningen, der bygger på både skriftligt materiale (retningslinier og ansøgningsskema) samt interview med programadministrationerne, er sammenfattet i tabellen neden for.

Praksis i evaluering af ansøgninger, Danmark og Sverige

		EU-forprojekter (DK)	SMINT-programmet (S)
Tildelingskriterier	SMV	Verificeres	Verificeres
	Tilskudshistorie	Har ikke tidligere fået tilskud	Har ikke tidligere fået tilskud
	Regnskab	Er økonomisk levedygtig	Har ressourcer til at løfte EU projekt
	Programrelevans	Der er en relevant indkaldelse	Der er en relevant indkaldelse
	Faglig vurdering af projektbeskrivelse	Projektbeskrivelse skal udarbejdes, men underkastes ikke egentlig faglig vurdering	Projektbeskrivelse skal udarbejdes og vurderes af tekniske eksperter i Vinnova
	Konsortium	Der er en plan for konsortiedannelse	Der er anført navngivne/ begrundede konsortieemner. Der deltager som minimum et relevant svensk FoU-miljø samt en større svensk virksomhed
	Gennemførelsesplan (milepæle, projektledelse m.v.)	Skal være beskrevet	Skal være beskrevet Topledelse skal være engageret
	Tidsplan	Der er min. 1 måned fra tilsagnstidspunkt til ansøgningsfrist	Der er min. 1 måned fra tilsagnstidspunkt til ansøgningsfrist
Omkostningsbudget	Grænser for satser/ priser på eksternt køb	Grænser for satser/ priser på eksternt køb	
Administration	Ansøgningsfrister	Ansøgningsrunder (5-6 gange pr. år)	Ingen frister; ansøgninger behandles løbende Ansøgninger skal være indsendt to måneder inden frist for ansøgning i EU
	Ansøgningsprog	Dansk	Svensk eller engelsk (de fleste ansøgninger på svensk)
	Indledende dialog	Ansøgninger behandles selvom der ikke har været indledende (mundtlig) dialog	Ansøgere opfordres til <i>altid</i> at tage kontakt til sagsbehandlere forud for udarbejdelse af ansøgning*
	Gennemsnitligt tidsforbrug pr. ansøgning i administrationen	Ca. 4 timer	Ca. 2-3 timer
Struktur	Evaluator	EuroCenter	Vinnova
	Bevilgende myndighed	Videnskabsministerier (efter indstilling fra EuroCenter)	Vinnova

* Vinnova tager også altid kontakt til ansøgere, når ansøgning er modtaget.

Kilde: Skriftligt informationsmateriale samt interviews med hhv. Vinnova og Videnskabsministeriet/ EuroCenter.

Afdækningen viser, at der er mange lighedspunkter mellem den danske og svenske ordning, når det gælder praksis i evaluering og håndtering af ansøgninger. Følgende forskelle kan dog fremhæves:

- **Tildelingskriterier:** Selv om der formelt set næsten ikke er forskel mellem tildelingspraksis i de to lande er der i den reelle praksis tilsyneladende visse forskelle. Indtrykket er således, at den svenske administration er lidt mere "hårdhændet" end den danske i sin vurdering af især ansøgere økonomiske og organisatoriske ressourcer, projektets faglige indhold og konsortiets styrke.
- **Administration:** I Sverige lægger man stor vægt på den indledende, afklarende dialog med potentielle ansøgere. Her giver man tilsyneladende ret direkte respons og får derigennem fraserteret en række "ukvalificerede" potentielle ansøgere (antallet af ansøgninger er derfor også lavere i den svenske ordning end i den danske). I Danmark behandles en række ansøgninger uden forudgående, afklarende dialog med ansøger. Det er alene den skriftlige ansøgning, der "tæller" i vurderingen af ansøgninger. Endvidere er det en væsentlig forskel, at ansøgninger i Sverige behandles løbende, mens der i Danmark arbejdes med ansøgningsrunder. Endelig er det en forskel, at ansøgninger i Sverige kan udarbejdes på engelsk.
- **Organisationsstruktur:** I Sverige ligger ansvaret for ordningen ét sted (Vinnova). I Danmark er opgaverne med vejledning og sagsbehandling udlagt til EuroCenter, mens Videnskabsministeriet styrer ordningen, meddeler afgørelser og administrerer tilsagn.

Fra den svenske administration blev det nævnt, at der i de senere år er sket en opstramning af tildelingskriterierne, primært begrundet i nedskæring af de økonomiske midler, der er til rådighed i SMINT-programmet.

I vurderingen af ansøgninger til den danske ordning er der anlagt en imødekomende vurdering, hvor "tvivlen skal komme ansøgere til gode."

Som beskrevet er der dog givet en række afslag. Begrundelserne her vedrører både formelle ting omkring konsortiedannelse, programrelevans m.v. og mere substantielle forhold ved de ansøgte forprojekter. I et mindre antal tilfælde er der gjort kritiske bemærkninger i forhold til budgettet i ansøgninger; typisk vedrørende budgetterede udgifter til rejser og andet eksternt køb.

Videnskabsministeriet har i de fleste tilfælde fulgt de indstillinger, som EuroCenter har udarbejdet. I nogle få tilfælde har Videnskabsministeriet imidlertid afvejet fra indstillingerne, typisk når forprojektet fra ministeriets side ikke er fundet tilstrækkeligt veldokumenteret.

Fælles for ansøgningspraksis i de to lande gælder det i øvrigt, at vurderingen sker ud fra en sammenvæjning af en række forskellige faktorer i en samlet helhedsbetragtning. Administrationerne i de to lande tilkendegiver samstemmende, at ansøgningspraksis i høj grad handler om at frasortere forskellige former for "vildskud" blandt ansøgerne. Blandt de resterende ansøgninger er det i praksis meget vanskeligt at vurdere mulighederne for (størst) succes i den videre ansøgningsproces.

Kapitel 3. Ansøgerprofil

3.1 Resumé

I dette kapitel afdækker vi en række karakteristika ved ordningens brugere. Evalueringen viser, at

- 60% af tilsagnsmottagerne er lokaliseret i Region Hovedstaden. For afslagsmottagerne er billedet omvendt, at 63% er lokaliseret i provinsen (uden for Region Hovedstaden).
- Iværksættervirksomheder (etableret 2003 eller senere) er stærkt repræsenteret i ansøgerfeltet. 25% af tilsagnsmottagerne og 10% af afslagsmottagerne er iværksættervirksomheder.
- Mikro-virksomheder (med under 10 ansatte) er meget stærkt repræsenteret i ansøgerfeltet. 65% af ansøgerne har færre end 10 ansatte. Kun 13% af ansøgerne har flere end 50 ansatte.
- En løselig kategorisering af svarene fra evalueringens spørgeskemaundersøgelse viser, at ca. 25% af ansøgerne er forsknings- og udviklingsvirksomheder, ca. 25 af ansøgerne er fremstillingsvirksomheder (herunder it-virksomheder), og ca. 50% af ansøgerne er rådgivere. Billedet er således, at virksomheder inden for vidensservice er markant overrepræsenteret under ordningen.
- Ordningen appellerer især til videntunge virksomheder (78% af ansøgerne har egen forskning og udvikling; tilsagnsmottagerne hyppigere (89%) end afslagsmottagerne (55%).
- Ansøgerne er generelt meget aktive, når det gælder samspil med eksterne partnere om forskning og innovation. 57% af alle ansøgere har fx samarbejde om forskning og innovation med udenlandske universiteter m.v. Tilsagnsmottagerne (62%) har lidt hyppigere end afslagsmottagerne (45%) samspil med udenlandske universiteter og andre forskningsinstitutioner.
- Spørgeskemaundersøgelsen viser, at forprojekterne er godt forankrede i de deltagende virksomheder. Det EU-projekt, som søges forberedt, ligger som regel inden for virksomhedens eksisterende forretningsområde. Forprojektet er i næsten alle tilfælde godkendt af virksomhedens topledelse. Der er i stort set alle tilfælde udpeget en projektleder for forprojektet; hyppigt topleder, funktionsleder eller blandt virksomhedens mest erfarne projektledere.
- Evalueringen viser, at de tre målgrupper, der ved ordningens iværksættelse blev fastlagt af Videnskabsministeriet, alle er repræsenteret i ansøgergruppen. Målgruppen "virksomheder med begrænsede erfaringer med eksternt samarbejde om forskning og udvikling" er underrepræsenteret i ansøgerfeltet, men er dog repræsenteret ved 20% af ansøgerne. Målgruppen "højteknologiske virksomheder med et omfattende eksternt samarbejde om forskning og udvikling" er stærkest overrepræsenteret i ansøgerfeltet (repræsenterer 28% af ansøgerne). De resterende 52% af ansøgerne er "innovative virksomheder med nogen erfaring med eksternt samarbejde om forskning og udvikling".
- Evalueringen viser således samlet set, at ordningen populært sagt både understøtter "bredden" og "eliten". Dog med en klar overrepræsentation af virksomheder, der har forudsætninger for

at indgå i internationalt samspil om forskning og innovation (egen forskning og innovation samt et vist niveau af samspilserfaring).

- Den opnåede sammensætning af ansøgergruppen repræsenterer efter evaluators vurdering en udmærket balancering mellem to hensyn: Dels at understøtte projekt- og ansøgningsudvikling blandt de små og mellemstore virksomheder, som i udgangspunktet kan forventes at have de bedste muligheder for at opnå succes i EU's 6. rammeprogram (højt teknologiniveau og stor forhåndserfaring i internationalt samspil om forskning og innovation). Dels at styrke de lidt mindre teknologitunge og samspilserfarne små og mellemstore virksomheders engagement i projekt- og ansøgningsudvikling og derigennem understøtte et kompetenceløft i denne målgruppe.

3.2 Geografisk spredning

En registrering af ansøgernes lokalisering viser, at der er en klar overvægt af tilsagnsmottagere fra Region Hovedstaden. 60% af tilsagnsmottagerne er fra Region Hovedstaden.

For afslagsmottagerne viser registreringen, at 63% er lokaliseret i provinsen (uden for Region Hovedstaden).

Ansøgernes geografiske lokalisering

	Tilsagnsmottagere		Afslagsmottagere		Alle ansøgere	
	Antal	Pct.	Antal	Pct.	Antal	Pct.
Region Hovedstaden	47	60%	24	37%	71	50%
Sjælland	4	5%	4	6%	8	6%
Jylland	21	27%	31	48%	52	36%
Fyn	6	8%	6	9%	12	8%
I alt	78	100%	65	100%	143	100%

Kilde: Videnskabsministeriets

Det er ikke overraskende, at Region Hovedstaden er stærkt repræsenteret i feltet af tilsagnsmottagere, idet ordningens målgrupper (især videnbaserede små og mellemstore virksomheder) er overrepræsenteret i denne del af landet.

Måske spiller det også ind, at programadministrationen (EuroCenter) er lokaliseret i Høje Taastrup. Imod dette taler imidlertid, at ordningen er blevet markedsført meget bredt i dansk erhvervsliv, samt at ansøgning af ordningen ikke kræver fysisk møde m.v. i EuroCenter.

Ligesom for andre af Videnskabsministeriets ordninger (fx erhvervs Ph.D. og innovationskonsortier) kan der imidlertid være et potentiale for bredere geografisk rekruttering til EU-forprojekterne.

3.3 Aldersmæssig spredning

I spørgeskemaundersøgelsen er ansøgernes aldersprofil afdækket. Undersøgelsen viser, at iværksættervirksomheder (etableret 2003 eller senere) er stærkt repræsenteret i ansøgerfeltet. 25% af tilsagnsmottagerne og 10% af afslagsmottagerne er iværksættervirksomheder.

Hvornår er din virksomhed etableret?

	Antal svar	2005	2003-04	2001-03	2000 eller før
Tilskud	45	9%	16%	13%	62%
Afslag	21	5%	5%	14%	76%
I alt	66	8%	12%	14%	67%

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse.

Det kan umiddelbart virke meget ambitiøst, at nye virksomheder kaster sig ud i krævende internationale forskningssamarbejder. For mange nye virksomheder vil det sikkert være for stor en mundfuld.

For nye virksomheder, der etableres på et avanceret videngrundlag og med en international ambition (populært sagt "born globals"), kan deltagelse i et projekt under EU's 6. rammeprogram imidlertid være et naturligt element i etableringsplanen.

3.4 Størrelsesmæssig spredning

I spørgeskemaundersøgelsen er ansøgernes størrelse (målt på antal ansatte) afdækket.

Undersøgelsen viser, at mikro-virksomheder (med under 10 ansatte) er meget stærkt repræsenteret i ansøgerfeltet. Ca. 65% af såvel tilsagns- som afslagsmottagere har færre end 10 ansatte. Det er kun et fåtal af ansøgere (13%), der har flere end 50 ansatte.

Hvor mange ansatte er der i din virksomhed?

	Antal svar	0-9	10-24	25-49	50-99	100-250	250+
Tilskud	45	64%	11%	13%	9%	2%	0%
Afslag	20	65%	15%	5%	10%	0%	5%
I alt	65	65%	12%	11%	9%	2%	2%

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse.

Ifølge EuroCenter/ Videnskabsministeriet skyldes den lille deltagelse af større virksomheder blandt andet, at tilskudsniveauet i EU-forprojekterne ikke er attraktivt for disse virksomheder.

Ved ordningens etablering var det en overvejelse, om der skulle lægges en overgrænse for virksomheders deltagelse i ordningen, der lå under de 250 ansatte, som er Europa-kommissionens af-

grænsning af små- og mellemstore virksomheder. Evalueringen tyder på, at der ikke er behov for en sådan indsnævring af målgruppen.

3.5 Branchemæssig spredning

I spørgeskemaundersøgelsen har vi spurgt til ansøgernes hovedforretningsområde. En løselig kategorisering af svarene fra undersøgelsen viser, at ca. 25% af ansøgerne er forsknings- og udviklingsvirksomheder, ca. 25% af ansøgerne er fremstillingsvirksomheder (herunder it-virksomheder), og lidt under 50% af ansøgerne er rådgivere. I ansøgerfeltet er der også fire brancheorganisationer.

Billedet er således, at virksomheder inden for vidensservice er markant overrepræsenteret under ordningen.

Beskriv kort, hvad din virksomhed sig beskæftiger sig med

Forskning og udvikling	<p>Forskning og udvikling blandt andet af intelligente devices inden for naturvidenskab, medicinsk og mikroelektronik</p> <p>Skaber nye højteknologiske materialer</p> <p>Udvikler bølgeenergi systemer med kommercialisering som mål</p> <p>Udvikling af compoundstål og materialer</p> <p>Forskning, udvikling, konsulentbistand inden for sundhedsinformatik</p> <p>Forskning og udvikling af plante og alge virkstoffe til anvendelse i blandt andet dyrefoder som erstatning for antibiotika</p> <p>Industriel biotek, udvikling af vandfilter baseret på levende cellers vandkanaler</p> <p>Biotek – udvikling af nye lægemidler</p> <p>Udvikling af ny teknologi til at fjerne de ultrafine partikler i diesel udstødning</p> <p>Design og udvikling af internetbaserede IT platforme til levering af digitale ydelser</p> <p>Udvikling af bølgeenergi anlæg</p> <p>Bioteknologisk udvikling af bundmaling til skibe baseret på enzymer som erstatning til de eksisterende giftige biocider</p> <p>Forskning og udvikling af brændselsceller og systemer</p> <p>Udvikling af automatiseringsudstyr</p> <p>Udvikling af Software og Hardware Systemer</p>
Rådgivning, analyse, undervisning m.v.	<p>Rådgivning og projektering af installationer og energi- og indeklimalrigtige løsninger i byggeri</p> <p>Udvikling af softwarebaserede analyseværktøjer med fokus på billedanalyse-systemer, og simuleringsværktøjer</p> <p>eLearning, pædagogisk udvikling af undervisningsmateriale, undervisning</p> <p>Rådgivende ingeniørvirksomhed inden for akustik, støj og vibrationer</p> <p>Lavenergi-byggeri – specialfirma – demonstrationsprojekter m.v.</p> <p>Rådgivning og kontraktforskning inden for produktudvikling og produktion</p> <p>Trafikplanlægning, trafikmodeller og anden rådgivning indenfor transportområdet</p> <p>Analyse og optimering af komplekse forretnings- og produktionsprocesser, herunder udvikling og implementering af procesanalyse- og procesreguleringssoftware</p> <p>Udvikling af nye processer for levnedsmiddelindustrien (enhedsoperationer og processer) for produktion af nye højværdige innovative produkter til levnedsmidler, sundhed mv., miljø- og energiprocesser, markedsanalyser mv.</p> <p>Rådgivning indenfor miljø- og energisektoren, primært energisektoren</p> <p>Rådgivning indenfor miljø, plan og trafik</p> <p>Rådgivning</p>

	<p>Teknologirådgivning inden for halvledere med fokus på designmetoder</p> <p>Rådgivning inden for industri og vedvarende energi</p> <p>Rådgivning inden for vedvarende energi, med særligt fokus på udviklingsprojekter og offshore vindenergi</p> <p>Rådgivning og udvikling af it baserede værktøjer til risk management</p> <p>Multimedie, E-learning og Learning, E-business, Funding og Consultancy</p> <p>Rådgivning til dansk aluminiumrelateret industri - en del af aluminiumkompetenceklyngen, kursusudbydere, projektledelse, dataming</p> <p>Energi- og miljøplanlægning, etablering af vedvarende energianlæg samt udredninger vedr. biomasse, solvarme etc.</p> <p>Udarbejdelse af VVM-redegørelser for vindmølleprojekter, kommuneplanlægning, lokalplanlægning og byggeri</p> <p>E-learning; konsulent virksomhed, evaluering, undervisning og udvikling.</p> <p>Rådgivning, projektudvikling og projektledelse vedr. EU-projekter specielt indenfor energi, byggeri, byfornyelse og uddannelse</p> <p>Rådgivende ingeniør- og planlægningsvirksomhed inden for miljø, energi og byggeri m.v.</p> <p>Videncenter for håndværk og bygningsbevaring</p> <p>Specialistvejledning om betonbygværkers holdbarhed samt vejledning i praktisk anvendelse af rustfri armering i udsatte betonkonstruktioner</p> <p>Arkitektvirksomhed</p> <p>Virksomhedsrådgivning</p>
<p>Fremstilling, it m.v.</p>	<p>Udvikling, salg og levering af procesteknologi og –anlæg til oparbejdning af gamle bildæk</p> <p>Udvikler og installerer varme og kraftvarmeanlæg – primært baseret på faste affaldsbrændsler og biomasse</p> <p>Lysstyring</p> <p>Vandbehandling ved hjælp af UV og fotokemi</p> <p>Udvikling, videnskabelig dokumentation og produktion af naturlige planteekstrakter med antioxidativ effekt på mennesker</p> <p>Udvikling og salg af audio produkter</p> <p>Udvikling af high-tech spil med high-tech liner, intelligent lift til vindmølle vinger samt koncept til offshore kraftværk</p> <p>Sejl til lystbåde</p> <p>Udvikling, produktion og salg af messingfittings og lynkoblinger samt diverse skum, dosering og spray udstyr til rengøringsindustrien</p> <p>Udvikler og producerer brændselscelle energi enheder og medfølgende fyldningssystemer for hydrogen og metanol, til forsyning af mobil energi</p> <p>Producent af rignings komponenter i rust fast stål</p> <p>Udvikling og produktion af måleudstyr til det marine miljø specielt i den oceanografiske sektor, dvs. opmåling af fysikalske og biologiske parametre</p> <p>Industrielle røngtensystemer</p> <p>Komplette løsninger indenfor vandbehandling</p> <p>Produktion og udvikling af open source content management systemer og samarbejds-værktøjer på en open source platform</p> <p>Softwarevirksomhed indenfor Learning Management</p> <p>Design og produktion af gardinstof</p> <p>Udvikling af avanceret billedbehandlingssoftware (visionskontrol)</p> <p>Eksport, handel, rådgivning</p>
<p>Brancheorganisation</p>	<p>Branche- og arbejdsgiverorganisation for den grafiske branche</p> <p>Brancheorganisation</p> <p>Brancheorganisation for det danske gartnerierhverv</p> <p>Interesseorganisation / Brancheforening</p>

Kilde: Spørgeskemaundersøgelsen

3.5 Teknologiniveau

I spørgeskemaundersøgelsen er ansøgernes forsknings- og innovationsprofil blevet kortlagt.

Undersøgelsen viser - helt forventeligt - at ordningen appellerer til videntunge virksomheder, der har "noget at byde på" i et internationalt samarbejde om forskning og innovation. Det er virksomheder af denne type, der har incitamenter til at kaste sig ud i arbejdet med projekter under EU's 6. rammeprogram.

Undersøgelsen viser også, at tilsagnsmottagerne hyppigere end afslagsmottagerne har udført egen forskning og udvikling, har en egentlig forsknings- og udviklingsafdeling samt har ansat forskere.

Har din virksomhed?

	Antal svar	Udført egen forskning og udvikling	Udført eget innovationsarbejde	Egen forsknings- og udviklingsafdeling	Ansat forskere
Tilskud	45	89%	91%	49%	38%
Afslag	22	55%	91%	32%	27%
I alt	67	78%	91%	43%	34%

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse.

Anm. **Forskning og udvikling:** Forskning og udvikling omfatter skabende arbejde foretaget på et systematisk grundlag for at øge den eksisterende viden, samt udnyttelsen af denne viden til at udtænke nye anvendelsesområder. Fælles for al forsknings- og udviklingsaktivitet er, at det skal indeholde et nyhedsэлемент.

Innovation: En virksomheds innovationsaktiviteter omfatter:

- Alle aktiviteter, der har som mål at introducere nye eller væsentligt forbedrede varer/ tjenesteydelser på markedet.
- Alle aktiviteter, der har som mål at introducere nye eller væsentligt forbedrede processer i virksomheden.

Innovationen skal være baseret på resultater af ny teknologisk udvikling, nye kombinationer af eksisterende teknologier eller anvendelse af anden viden samlet i virksomheden. En innovation skal være ny for virksomheden, men produktinnovationer behøver ikke nødvendigvis at være nye på markedet. Tilsvarende behøver virksomheden ikke være den første, der introducerer en ny eller ændret proces. **Bemærk at al forskning og udvikling er innovation.**

Undersøgelsen viser yderligere, at en større andel af tilsagnsmottagerne end afslagsmottagerne vurderer, at forskning og innovation har stor betydning for virksomhedens konkurrenceevne.

I hvilket omfang er forskning og innovation en konkurrencefaktor for din virksomhed?

	Antal svar	Stor betydning	Nogen betydning	Mindre betydning
Tilskud	45	78%	16%	7%
Afslag	21	62%	38%	0%
I alt	66	73%	23%	5%

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse.

3.6 Samspilserfaring

I spørgeskemaundersøgelsen er ansøgernes samspilsprofil blevet kortlagt.

Undersøgelsen viser, at ansøgerne generelt er meget aktive, når det gælder samspil med eksterne partnere om forskning og innovation.

Der er en tendens til, at tilsagnsmottagere i lidt mindre omfang end afslagsmottagere har samspil med kunder, leverandører og konkurrenter fra Danmark. Omvendt har tilsagnsmottagerne lidt hyppigere end afslagsmottagerne samspil med udenlandske universiteter og andre forskningsinstitutioner. Tilsagnsmottagerne er således i udgangspunktet lidt mere avancerede end afslagsmottagerne i deres samspilsstrategi.

Har din virksomhed inden for de seneste 3 år samarbejdet med følgende typer af eksterne partnere om forskning og innovation?

	Antal svar	Kunder, leverandører og/eller konkurrenter fra Danmark	Konsulenter fra Danmark	Universiteter m.v. fra Danmark	Kunder, leverandører og/eller konkurrenter fra udlandet	Konsulenter fra udlandet	Universiteter m.v. fra udlandet
Tilskud	45	51%	56%	60%	69%	33%	62%
Afslag	22	91%	45%	55%	64%	27%	45%
I alt	67	64%	52%	58%	67%	31%	57%

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse.

Til gengæld er der ingen forskel mellem tilsagns- og afslagsmottagere, når det gælder vurderingen af forskellige partnertypers betydning for virksomhedens forskning og innovation.

Hvilken betydning har samarbejde for forskning og innovation i din virksomhed?

	Antal svar	Kunder, leverandører eller konkurrenter	Konsulenter	Universiteter m.v.
Tilskud	45	3,6	2,8	3,4
Afslag	21	3,7	2,8	3,3

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse.

Skala: 1 = Ingen betydning, 4 = Stor betydning.

I forhold til erhvervslivet generelt er det bemærkelsesværdigt, at ansøgergruppen til EU-forprojekter vurderer at universiteter m.v. har næsten lige så stor betydning som innovationspartner som kommercielle partnere (kunder, leverandører og konkurrenter). Universiteter m.v. har således relativ stor betydning for ansøgernes innovation.

I spørgeskemaundersøgelsen har vi også kortlagt ansøgernes erfaringer med deltagelse i projekter under 6. rammeprogram eller tidligere programmer.

Spørgeskemaundersøgelsen viser, at 44% af ansøgerne ikke tidligere har deltaget i projekter under rammeprogrammerne. 28% har flere gange tidligere deltaget i projekter under rammeprogrammerne. 28% har deltaget en enkelt gang tidligere.

3.7 Organisatorisk og ledelsesmæssig forankring

Spørgeskemaundersøgelsen viser, at forprojekterne er godt forankrede i de deltagende virksomheder. Respondenterne tilkendegiver som hovedregel, at initiativet til projektet kommer fra virksomheden selv.

Hvem fik ideen til det EU-projekt, som I ville udvikle i forprojektet?

	Antal svar	Os selv	Andre partnere	En rådgiver
Tilskud	45	78%	11%	11%
Afslag	20	80%	10%	10%
I alt	65	78%	11%	11%

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse.

Det EU-projekt, som forberedes, ligger som regel også inden for virksomhedens eksisterende forretningsområde.

Hvordan vil du karakterisere forretningsmulighederne i det EU-projekt, som I ville udvikle i forprojektet?

Antal svar	Inden for eksisterende forretningsområde	I kanten af eksisterende forretningsområde	Uden for eksisterende forretningsområde
44	77%	20%	2%

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse.

Forprojektet er i næsten alle tilfælde godkendt af virksomhedens topledelse.

Blev ansøgningen om forprojektet iværksat/ godkendt af virksomhedens øverste ledelse?

	Antal svar	Ja	Nej	Ved ikke
Tilskud	45	98%	2%	0%
Afslag	20	90%	5%	5%
I alt	65	95%	3%	2%

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse.

Bortset fra i ét enkelt tilfælde tilkendegiver respondenterne (her alene tilsagnsmottagere), at der har været udpeget en projektleder til forprojekterne og projektlederen er hyppigt topleder, funktionsleder eller blandt virksomhedens mest erfarne projektledere.

Hvis ja; er projektlederen? (kun tilsagnsmottagere)

	Antal svar	Pct. af alle tilsagnsmottagere
Topleder i virksomheden	28	62%
Funktionsleder i virksomheden	8	18%
Blandt virksomhedens mest erfarne projektledere	17	38%
På forhånd bekendt med regler og muligheder i EU-projekter	15	33%
Ikke på forhånd bekendt med regler og muligheder i EU-projekter	6	13%

Anm. Mulighed for flere svar. Derfor summer svarprocenter ikke til 100.

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse.

3.8 Målgrupper

Med udgangspunkt i Videnskabsministeriet afgrænsning af hovedmålgrupper for EU-projekterne har vi dannet et lidt mere samlet billede af de virksomheder, der har anvendt ordningen.

Videnskabsministeriet fastlagde i forbindelse med ordningens etablering tre hovedmålgrupper for ordningen.

Hovedmålgrupper

	Målgruppe	Kendetegn
<i>Primær målgruppe</i>	1. Innovative virksomheder med nogen erfaring med eksternt samarbejde om forskning og udvikling	Udvikling og succes afhænger af løbende produkt- eller procesudvikling. Adgangen til ny viden er afgørende for konkurrenceevne. Samarbejdspartnere har hidtil primært været nationale parter. Er en smule tøvende overfor et internationalt samarbejde.
	2. Virksomheder med begrænsede erfaringer med eksternt samarbejde om forskning og udvikling	Udfører kun i meget begrænset omfang egen forskning og udvikling. Kan se at øget videnindhold i produkter og processer er nødvendige for fremtidig udvikling. Kan have fordel af at indgå i et internationalt samarbejde sammen med en anden dansk part fx en dansk videninstitution eller en større mere erfaren dansk virksomhed.
<i>Sekundær målgruppe</i>	3. Højteknologiske virksomheder med et omfattende eksternt samarbejde om forskning og udvikling	Stort fokus på forskning og udvikling. Gennemfører ofte egen forskning og har også ofte en egentlig forsknings- eller udviklingsafdeling samt forskere ansat. Har et stort netværk af samarbejdspartner både nationalt og internationalt.

Kilde: Videnskabsministeriet, 2. april 2004: *Ydelsesbeskrivelse – Forprojekter til EU's 6. rammeprogram for små og mellemstore virksomheder.*

Der er ingen branchemæssig afgrænsning af målgrupperne.

Målgrupperne er udviklet i de klyngeanalyser af erhvervslivets samspil med offentlige vidensinstitutioner⁵, som blev udarbejdet som grundlag for samspilsstrategien. Klyngeanalyserne blev tilrettelagt, så de var repræsentative og dækkende for hele forskningsstatistikens population.

⁵ Analyseinstituttet for forskning, 2003: *"Klyngeanalyse af virksomheders karakteristika i samspilsprojektet."*

I denne evaluering har vi ikke gennemført en egentlig klyngeanalyse af datamaterialet fra spørgeskemaundersøgelsen parallelt til analysen fra Analyseinstituttet for forskning.

Vi har imidlertid på grundlag af spørgeskemaundersøgelsens information om ansøgers teknologiniveau (forskning og innovation som konkurrencefaktor for virksomheden) og samspilserfaring (tidligere deltagelse i projekter under EU's rammeprogrammer) foretaget en tillempt "gendannelse" af ordningens målgrupper.

Kriterierne for denne rubricering af respondenterne i spørgeskemaundersøgelsen er enkle:

- **Målgruppe 1: Innovative virksomheder med nogen erfaring med eksternt samarbejde om forskning og udvikling:** Tilkendegiver, at forskning og innovation har "stor betydning" som konkurrencefaktor for virksomheden. Tilkendegiver samtidig, at virksomheden ikke tidligere hhv. kun en enkelt gang tidligere har deltaget i EU's rammeprogrammer.
- **Målgruppe 2: Virksomheder med begrænsede erfaringer med eksternt samarbejde om forskning og udvikling:** Tilkendegiver, at forskning og innovation har "nogen betydning" eller "mindre betydning" som konkurrencefaktor for virksomheden. Tilkendegiver samtidig, at virksomheden ikke tidligere hhv. kun en enkelt gang tidligere har deltaget i EU's rammeprogrammer.
- **Målgruppe 3: Højteknologiske virksomheder med et omfattende eksternt samarbejde om forskning og udvikling:** Tilkendegiver, at forskning og innovation har "stor betydning" som konkurrencefaktor for virksomheden. Tilkendegiver samtidig, at virksomheden flere gange tidligere har deltaget i EU's rammeprogrammer.

Efter denne rubricering fordeler respondenterne i evalueringens spørgeskemaundersøgelse sig som følger:

- 52% af ansøgerne er innovative virksomheder med nogen erfaring med eksternt samarbejde om forskning og udvikling (målgruppe 1).
- 20% af ansøgerne er virksomheder med begrænsede erfaringer med eksternt samarbejde om forskning og udvikling (målgruppe 2).
- 28% af ansøgerne er højteknologiske virksomheder med et omfattende samarbejde om forskning og udvikling (målgruppe 3).

Ansøgers fordeling efter målgruppe

	Antal svar	Målgruppe 1	Målgruppe 2	Målgruppe 3	Ej fordelt
Tilskud	45	49%	20%	29%	2%
Afslag	20	55%	20%	25%	
I alt	64	52%	20%	28%	

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse.

Kriterierne operationaliserer Videnskabsministeriets målgruppeinddeling som beskrevet i ydelsesbeskrivelse af 2. april 2004:

- Målgruppe nr. 1: Innovative virksomheder med nogen erfaring med eksternt samarbejde om forskning og udvikling (Primær målgruppe)** Initiativets primære målgruppe er udviklingsorienterede/innovative SMV'er med nogen erfaring med eksternt samarbejde om forskning og udvikling. Det er virksomheder hvis udvikling og succes afhænger af løbende produkt- eller procesudvikling og hvor adgangen til ny viden derfor er afgørende for deres konkurrenceevne. Deres samarbejdspartnere har hidtil primært været nationale parter, og de er en smule tøvende overfor et internationalt samarbejde.
- Målgruppe nr. 2: Virksomheder med begrænsede erfaringer med eksternt samarbejde om forskning og udvikling (primær målgruppe)** En anden primær målgruppe for initiativet er virksomheder, der i dag har få erfaringer med forskningsbaseret innovation og med eksternt samarbejde, men som ønsker det. Det er virksomheder der kun i meget begrænset omfang udfører egen forskning og udvikling, men som kan se at øget videnindhold i deres produkter og processer er nødvendige for deres fremtidige udvikling. Det er virksomheder der kan have fordel af at indgå i et internationalt samarbejde sammen med en anden dansk part fx en dansk videninstitution eller en større mere erfarne dansk virksomhed.
- Målgruppe nr. 3: Højteknologiske virksomheder med et omfattende eksternt samarbejde om forskning og udvikling (sekundær målgruppe)** Som sekundær målgruppe har initiativet SMV'er med omfattende erfaringer med samarbejder om forskning og udvikling – typisk mindre, højteknologiske virksomheder. Der er tale om virksomheder med stort fokus på forskning og udvikling. De gennemfører ofte egen forskning og har også ofte en egentlig forsknings- eller udviklingsafdeling samt forskere ansat. De har et stort netværk af samarbejdspartnere både nationalt og internationalt.

I tabellen herunder har vi sammenlignet data fra klyngeanalysen (Analyseinstituttet for forskning, jf. ovenfor) med data fra evalueringens spørgeskemaundersøgelse.

Det skal understreges, at datagrundlaget fra evalueringens spørgeskemaundersøgelse er spinkelt, og at vi med afdækningen af hhv. målgrupper og baggrundsfaktorer kommer ned i nogle meget små svarfrekvenser. Resultaterne skal derfor læses med stor forsigtighed.

Baggrundsfaktorer for de tre målgrupper for EU-forprojekter

		Målgruppe 1. Innovative virksomheder med nogen erfaring med eksternt samarbejde om forskning og udvikling	Målgruppe 2. Virksomheder med begrænsede erfaringer med eksternt samarbejde om forskning og udvikling	Målgruppe 3. Højteknologiske virksomheder med et omfattende eksternt samarbejde om forskning og udvikling
Andel af alle virksomheder	Klyngeanalyse (repræsentativt udsnit af alle virksomheder i forskningsstatistikken)	31%	66%	3%
	Evaluering (andel af besvarelser)	52%	20%	28%
Andel mikrovirksomheder (under 10 ansatte)	Klyngeanalyse	43%	45%	27%
	Evaluering	69%	69%	50%
Andel nye virksomheder (maks. 3 år gamle)	Klyngeanalyse	n.a.	n.a.	n.a.
	Evaluering	33%	8%	6%
Andel med FoU	Klyngeanalyse	26%	5%	48%
	Evaluering	79%	54%	94%
Andel innovationsaktive virksomheder	Klyngeanalyse	40%	17%	75%
	Evaluering	94%	77%	100%
Andel af virksomheder som har ansat forskere	Klyngeanalyse	10%	0%	50%
	Evaluering	27%	0%	67%
Andel af virksomheder med egen FoU-afdeling	Klyngeanalyse	n.a.	n.a.	n.a.
	Evaluering	52%	15%	50%
Andel af virksomheder med udenlandsk samspil	Klyngeanalyse	30%	2%	72%
	Evaluering	36%	62%	89%
Andel som ikke har, men som ønsker udenlandsk samspil	Klyngeanalyse	16%	7%	15%
	Evaluering	n.a.	n.a.	n.a.

Kilde: Analyseinstituttet for forskning, 2003: "Klyngeanalyse af virksomheders karakteristika i samspilsprojektet" samt spørgeskemaundersøgelse i forbindelse med evaluering af EU-forprojekter.

Med forbehold for de nævnte usikkerheder skal følgende observationer særligt fremhæves:

- På de fleste baggrundsfaktorer bekræfter evalueringens spørgeskemaundersøgelse mønsteret i klyngeanalysens resultater. Der er således færre mikrovirksomheder i målgruppe 3 end i målgruppe 1 og 2. Der er flest forsknings- og innovationsaktive virksomheder i målgruppe 3 og færrest i målgruppe 1. Målgruppe 3 er mest avanceret, når det gælder udenlandsk samspil (her brydes billedet dog for målgruppe 1).
- Der er for alle tre målgrupper en bemærkelsesværdig niveauforskel i data fra de to undersøgelser. Indtrykket er, at det er et relativt avanceret udsnit af de tre målgrupper, der anvender

ordningen med EU-forprojekter (de mest forsknings- og innovationsaktive virksomheder hhv. de virksomheder med størst udenlandsk samspil inden for hver af målgrupperne).

- Sammenlignet med klyngeanalysen er der blandt ansøgerne til EU-forprojekter en markant overrepræsentation af især målgruppe 3 men også målgruppe 1, mens målgruppe 2 er markant underrepræsenteret (men dog alligevel udgør 20% af respondenterne).

Den opnåede sammensætning af ansøgergruppen repræsenterer efter evaluators vurdering en udmærket balancering mellem to hensyn:

- Dels at understøtte projekt- og ansøgningsudvikling blandt de små og mellemstore virksomheder, som i udgangspunktet kan forventes at have de bedste muligheder for at opnå succes i EU's 6. rammeprogram (højt teknologiniveau og stor forhånds-erfaring i internationalt samspil om forskning og innovation).
- Dels at styrke de lidt mindre teknologitunge og samspilserfarne små og mellemstore virksomheders engagement i projekt- og ansøgningsudvikling og derigennem understøtte et kompetenceløft i denne målgruppe.

Evalueringen viser, at ordningen populært sagt både understøtter "bredden" og "eliten". Alle målgrupper er repræsenteret i ansøgerfeltet, men videntunge og samspilsvante virksomheder er klart overrepræsenteret.

Kapitel 4. Resultatskabelse

4.1 Resumé

Dette kapitel indeholder en redegørelse for de foreløbige resultater af EU-forprojekterne. Endvidere eftersøger vi karakteristika for de mest succesfulde ansøgere. Fra kapitlet kan følgende fremhæves:

- En analyse, som Videnskabsministeriet gennemførte i 2004, viste, at små og mellemstore virksomheder fra Danmark i den første fase af 6. rammeprogram (inden indførelsen af EU-forprojekter) havde en succesrate på ansøgninger til EU's 6. rammeprogram på 17% målt på antal ansøgere og 16% målt på antal projekter. Evalueringens spørgeskemaundersøgelse viser, at der for 18% af forprojekterne enten er skrevet kontrakt med Europa-kommissionen eller pågår kontraktforhandlinger. Det målte niveau for succesraten blandt tilsagnsmottagere under forprojektordningen svarer således nogenlunde til succesraten i den første fase af 6. rammeprogram; før EU-forprojektordningen blev indført.
- Evalueringen viser, at det er de færreste ansøgninger, der bliver kasseret efter afslag fra EU. De fleste ansøgninger er enten justeret og genfremsendt til en senere indkaldelse under 6. rammeprogram eller forventes genfremsendt under det nye 7. rammeprogram (fra starten af 2007). En investering i projekt- og ansøgningsudvikling er således ikke nødvendigvis tabt, selv om EU i første omgang afslår ansøgningen.
- Evalueringen har eftersporet mulige distinkte kendetegn ved de succesrige ansøgere (kendetegn, der adskiller succesvirksomhederne fra de øvrige ansøgere). Det er ikke muligt at pege på strukturelle træk, som entydigt kan siges at kendetegne succesvirksomhederne. Der er en ikke signifikant tendens til at succesvirksomhederne lidt hyppigere end ansøgerne generelt er etablerede virksomheder, har ansat forskere og flere gange tidligere har deltaget i projekter under EU's rammeprogrammer.
- Evalueringen dokumenterer, at mange modtagere af forprojektmidler via ansøgningsarbejdet styrker kontakten til både eksisterende og nye eksterne samarbejdspartnere om forskning og innovation. Det gælder i særlig grad kontakten til udenlandske partnere; kommercielle partnere (kunder, leverandører og konkurrenter) og forskningspartnere (universiteter og andre offentlige forskningsinstitutioner).
- Evalueringen viser, at modtagerne af forprojektmidler gennemgående er positive i deres vurdering af det forretningsmæssige potentiale i de stærkere internationale relationer, som ansøgningsarbejdet har afstedkommet. Få virksomheder forventer dog kortsigtede bundlinieeffekter af de nye relationer.
- Evalueringen viser, at 30% af modtagerne af forprojektmidler tilkendegiver, at de helt sikkert (5%) eller sandsynligvis (25%) ville have udarbejdet ansøgning til EU's 6. rammeprogram, selvom de ikke havde opnået forprojektstøtte. For hovedparten af forprojekterne (91%) sker der fremsendelse af ansøgning til Europa-kommissionen (der kommer m.a.o. et produkt ud af de allerfleste projekter).

- For de ansøgere, som får afslag på tilskud til et EU-forprojekt, viser evalueringens spørgeskemaundersøgelse, at kun 32% opgiver ambitionen om at etablere et EU-projekt, mens 27% forventer at vende tilbage med en fornyet forprojektansøgning og 27% har ansøgt eller forventer at ansøge EU's 6. rammeprogram uden medfinansiering fra forprojektordningen.

4.2 Resultater i den første fase af 6. rammeprogram

En analyse fra Videnskabsministeriet viser, at små og mellemstore virksomheder fra Danmark i den første fase af 6. rammeprogram (inden indførelsen af EU-forprojekter) havde en succesrate på ansøgninger til EU's 6. rammeprogram på 17% målt på antal ansøgere og 16% målt på antal projekter.

Fra igangsætningen af EU's 6. rammeprogram ved starten af 2002 til udgangen af april 2004 (dog i praksis fra december 2002 til april 2004) havde i alt 617 danske små og mellemstore virksomheder (fordelt på i alt 515 ansøgninger) ansøgt 6. rammeprogram. Af disse havde 105 danske små og mellemstore virksomheder (fordelt på 84 projekter) modtaget tilsagn.

Videnskabsministeriets analyse viser, at succesraten varierer meget afhængig af delprogramområde. Succesraten er højest for delprogrammet energi, miljø og transport (29%) og mindst for delprogrammet fødevarer (6%).

Danske SMV-ansøgninger og tilsagn under EU's 6. rammeprogram, januar 2002 – april 2004

Delprogram	Antal SMV-ansøgere	Antal SMV-tilsagn	Succesrate
Energi/transport	65	19	29%
IST – informationssamfundets teknologier	69	17	25%
Luft og rumfart	8	2	25%
Biovidenskab, genomforskning og bioteknologi i sundhedens tjeneste	67	10	15%
NMP	59	10	15%
Borgere og styresystemer i et videnbaseret samfund	8	1	13%
SSP, NEST, COLL, CRAFT og INCO	199	21	11%
Fødevarer kvalitet og –sikkerhed	33	2	6%
Ikke fordelt*	109	23	-
I alt	617	105	17%

Kilde: Videnskabsministeriet

Anm: * De øvrige danske ansøgninger/tilsagn fordeler sig på en række øvrige delområder samt en række fællesindkaldelser mellem forskellige delområder.

Det skal tilføjes, at ovennævnte analyse fra Videnskabsministeriet er et øjebliksbillede af bestanden af ansøgninger ved udgangen af april 2004, uanset hvor langt i ansøgningsprocessen disse er kommet på det givne tidspunkt.

Det er således sandsynligt, at succesraten for de givne ansøgninger efterfølgende er øget, idet de ansøgninger, som på opgørelsestidspunktet ikke var afgjort, senere er blevet afklaret og for en dels vedkommende har ført til tilsagn. Endvidere er der for mange af de ansøgninger, som først er afvist, sket genansøgning med efterfølgende bevilling for en vis andels vedkommende.

Der er endvidere et sammenligningsproblem i at sammensætningen af ansøgere på delprogrammer varierer over tiden (i og med at "sværhedsgraden" varierer fra delprogram til delprogram).

Endelig vanskeliggøres en sammenligning over tiden af, at EU's 6. rammeprogram løbende udvikles. Delmål og ansøgningskriterier justeres og midler reallokeres på de forskellige programområder.

Sammenligninger over tiden skal således enten gennemføres med meget stor detaljeringsgrad eller læses med stor forsigtighed.

Videnskabsministeriet har ikke siden 2004 gentaget totalanalysen af små og mellemstore danske virksomheders deltagelse i EU's 6. rammeprogram.

4.3 Resultater for projekter under forprojektordningen

Evalueringens spørgeskemaundersøgelse giver en indikation på succesraten for de små og mellemstore danske virksomheder, der har modtaget tilskud til EU-forprojekter.

Hvor langt er I kommet med Jeres EU-ansøgning? (alene tilskudsmodtagere)

	Antal	Pct.
Vi forventer fortsat at indsende en ansøgning til EU	0	0%
Vi forventer ikke at indsende en ansøgning til EU	1	2%
Forprojektet endte uden at vi indsendte en ansøgning til EU	3	7%
Ansøgningen blev sendt til EU, men blev afvist inden evaluering	1	2%
Ansøgningen blev sendt til EU og er under evaluering i EU	5	11%
Ansøgningen er evalueret, men klarede ikke alle spærregrensere	19	43%
Ansøgningen blev ikke indstillet til medfinansiering, selvom ansøgningen kom over alle spærregrensere	3	7%
Ansøgningen klarede alle spærregrensere, men vi ved endnu ikke om vi bliver indkaldt til kontraktforhandlinger	4	9%
Vi er indkaldt til kontraktforhandlinger eller kontraktforhandlinger er i gang	3	7%
Kontrakt med Europa-Kommissionen er underskrevet, og projekt under 6. rammeprogram er igangsat	5	11%
I alt	44	100%

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse.

Undersøgelsen viser, at der for 18% af forprojekterne enten er skrevet kontrakt med Europa-kommissionen eller pågår kontraktforhandlinger.

Dette niveau for succesraten svarer til succesraten i den første fase af 6. rammeprogram; før EU-forprojektordningen blev indført (jf. forrige afsnit).

For de projekter, som ikke er kommet igennem til kontraktforhandling eller har skrevet kontrakt, kortlægger spørgeskemaundersøgelsen status på ansøgningen:

- 16% af forprojekterne har klaret alle spærregrænser i evalueringen, men har enten fået besked om, at man ikke vil blive indbudt til kontraktforhandlinger eller har endnu ikke fået besked om en evt. indkaldelse. Erfaringsmæssigt er det kun ca. 25% af de ansøgninger, der klarer evalueringen i EU, der efterfølgende opnår tilskud.
- 43% forprojekterne er blevet evalueret i EU, men har ikke klaret alle spærregrænser i evalueringen, hvorfor ansøgningen er afslået. Mange ansøgere vælger erfaringsmæssigt at justere deres ansøgning og genfremsende den ved en senere lejlighed; ofte med succes.
- 11% af ansøgningerne er under evaluering i EU.
- 9% af ansøgningerne er enten opgivet inden indsendelse (af ansøgerne selv) eller afvist inden evaluering.

4.4 Kendetegn for de succesfulde virksomheder

For de 15 små og mellemstore virksomheder, der ifølge spørgeskemaundersøgelsen har opnået succes i ansøgningsprocessen (er nået igennem evalueringen i EU), er det ikke let at pege på entydige fællestræk.

Alle tre målgrupper for ordningen er således repræsenteret, alle størrelsesgrupper er repræsenteret og gruppen omfatter både "debutanter" i EU-rammeprogram-sammenhæng og virksomheder, der flere gange tidligere har deltaget i projekter under rammeprogrammet.

Der er dog en ikke signifikant tendens til at følgende egenskaber er mere hyppigt udbredt blandt succesvirksomhederne end blandt det samlede ansøgerfelt:

- Flere etablerede virksomheder (færre iværksættere)
- Større andel med ansatte forskere (men 8 af de 15 succesvirksomheder har ikke ansat forskere)
- Større andel, der flere gange tidligere har deltaget i projekter under EU's rammeprogrammer (men 5 af de 15 har ikke tidligere deltaget)

4.5 Hvad sker der efter afslag?

Spørgeskemaundersøgelsen har kortlagt, hvad der sker med de ansøgninger, der får afslag fra EU. Undersøgelsen viser, at det er de færreste ansøgninger, der bliver kasseret efter afslag fra EU. De fleste ansøgninger er enten justeret og genfremsendt til en senere indkaldelse under 6. rammeprogram eller forventes genfremsendt under det nye 7. rammeprogram (fra starten af 2007).

En investering i projekt- og ansøgningsudvikling er således ikke nødvendigvis tabt, selvom EU i første omgang afslår ansøgningen.

Hvis Jeres ansøgning ikke opnåede støtte fra 6. rammeprogram, hvad er der så sket med Jeres ide til EU-projektet? (alene tilskudsmodtagere)

	Antal svar	Pct.
Vi har opgivet projektet	1	4%
Vi gennemfører projektet uden EU-finansiering	1	4%
Projektet gennemføres stort set uændret	1	4%
Projektet gennemføres i mindre skala end oprindeligt planlagt	3	12%
Vi forventer at søge EU's rammeprogram senere (under 7. rammeprogram)	17	65%
Vi arbejdede videre med vores ansøgning og søgte igen på en senere indkaldelse under 6. rammeprogram	3	12%
I alt	26	100%

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse.

For de ansøgere, som får afslag på tilskud til et EU-forprojekt, viser undersøgelsen, at 32% opgiver ambitionen om at etablere et EU-projekt.

En stor del af afslagsmodtagerne (27%) forventer at vende tilbage med en fornyet forprojektansøgning.

En anden stor del af afslagsmodtagerne (27%) har ansøgt eller forventer at ansøge EU's 6. rammeprogram uden medfinansiering fra forprojektordningen.

Hvad er der sket med Jeres projekt siden I fik afslag på støtte til et forprojekt? (alene afslagsmodtagere)

	Antal svar	Pct.
Vi har opgivet projektet	7	32%
Vi forventer at søge om støtte til et forprojekt igen	6	27%
Vi har indsendt en ansøgning til EU eller er ved at udarbejde ansøgning til EU, selvom vi ikke har fået støtte til et forprojekt	6	27%
Vi gennemfører projektet eller forventer at gennemføre det uden at søge medfinansiering fra EU's 6. rammeprogram	3	14%
I alt	22	100%

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse.

4.6 Sidegevinster for virksomhederne

Spørgeskemaundersøgelsen har for tilsagnsmottagerne afdækket udviklingsarbejdets afledte betydning for virksomhederne på tre områder:

- Virksomhedernes kompetence i internationalt forsknings- og innovationssamarbejde.
- Virksomhedernes relationer til eksterne forsknings- og innovationspartnere
- Virksomhedernes forretningsmuligheder og indtjening

Virksomhedernes kompetence i internationalt forsknings- og innovationssamarbejde

Tilsagnsmottagerne er meget positive i deres vurdering af forprojektets generelle betydning for virksomhedens muligheder for at deltage i fremtidigt internationalt samarbejde om forskning og udvikling og – mere specifikt – for kendskabet til mulighederne og reglerne i EU's rammeprogram.

Fra den kvalitative dialog med ansøgere og programadministration er det en klar vurdering, at ansøgningsarbejdet indebærer kompetenceudvikling. Det er svært for en given virksomhed at vurdere mulighederne i EU's 6. rammeprogram, når virksomheden ikke har arbejdet konkret med en ansøgning/ et projekt. Omvendt er ansøgningsarbejdet langt lettere de næste gange, der ansøges, hvis ansøger tidligere har skrevet en eller flere ansøgninger.

Enig eller uenig i nedenstående udsagn om ordningen (kun tilsagnsmottagere)

	Antal svar	Score*
Den viden og erfaring vi har fået i forprojektet, øger i væsentlig grad virksomhedens muligheder for at deltage i internationalt samarbejde om forskning og udvikling i fremtiden	43	3,3
Forprojektet har givet os væsentlig information om mulighederne og reglerne i EU's rammeprogram	45	3,3
Vores deltagelse i forprojektet styrker/ styrkede virksomhedens projektlederkompetencer	42	3,0
Vores deltagelse i forprojektet bidrager/ bidrog positivt til virksomhedens medarbejderudvikling	39	2,8

* Skala: 1 = helt uenig; 4 = helt enig. Kilde: Spørgeskemaundersøgelse.

Mange ansøgere er også positive i deres vurdering af ansøgningsarbejdets betydning for virksomhedens projektlederkompetencer og medarbejderudvikling i øvrigt.

Virksomhedernes relationer til eksterne forsknings- og innovationspartnere

Spørgeskemaundersøgelsen viser, at ca. 2 ud af 3 tilskudsmodtagere gennem udviklingsarbejdet i forbindelse med forberedelse af EU-ansøgning har styrket deres relationer til kommercielle udenlandske partnere (kunder, leverandører og/ eller konkurrenter) samt udenlandske universiteter og/ eller andre offentlige forskningsinstitutioner.

Har din virksomhed gennem forprojektet styrket kontakten til eksisterende samarbejdspartnere om forskning og innovation? (kun tilsagnsmodtagere; N=45)

	Ja, fra Danmark		Ja, fra udlandet	
	Antal svar	Pct.	Antal svar	Pct
Kunder, leverandører og/eller konkurrenter	15	33%	27	60%
Konsulenter (fx teknologiske institutter)	15	33%	12	27%
Universiteter, og/eller andre offentlige forskningsinstitutioner	17	38%	28	62%

Har din virksomhed gennem forprojektet etableret kontakt til nye samarbejdspartnere om forskning og innovation? (kun tilsagnsmodtagere; N=45)

	Ja, fra Danmark		Ja, fra udlandet	
	Antal svar	Pct.	Antal svar	Pct
Kunder, leverandører og/eller konkurrenter	8	18%	29	64%
Konsulenter (fx teknologiske institutter)	5	11%	10	22%
Universiteter, og/eller andre offentlige forskningsinstitutioner	4	9%	28	62%

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse

Virksomhedernes forretningsmuligheder og indtjening

Når det gælder de mere "hårde" forretningsmæssige effekter af forprojektet, er den gennemgående vurdering blandt tilsagnsmodtagerne, at der *ikke* forventes kortsigtede bundlinieeffekter af indsatsen.

Det er ikke overraskende, idet forsknings- og innovationsinvesteringer som regel har et mere langsigtet tidsperspektiv. Pointen er her, at der er god overensstemmelse mellem de små og mellemstore virksomheders forventninger til EU-projekter og karakteren af disse projekter.

Virksomhederne er gennemgående meget positive i deres vurdering af det forretningsmæssige potentiale i de nye kontakter og nye relationer, som er etableret via forprojektet.

Enig eller uenig i nedenstående udsagn om ordningen (kun tilsagnsmottagere)

	Antal svar	Score*
De kontakter og nye relationer, vi har fået gennem forprojektet, øger i væsentlig grad virksomhedens forretningsmuligheder i fremtiden	44	3,3
Vores deltagelse i forprojektet vil kunne måles på virksomhedens bundlinje inden for 1 år	38	2,2

* Skala: 1 = helt uenig; 4 = helt enig. Kilde: Spørgeskemaundersøgelse.

Indtrykket af at det er ønsket om stærkere udviklingsaktiviteter frem for mere "snævre" kommercielle interesser, der styrer og motiverer deltagernes engagement i EU-projekterne, understøttes også af respondenternes vurdering af forskellige motivationsfaktorer for deltagelsen.

"Adgang til ny viden og teknologi" samt "mulighed for at udvikle nye eller forbedrede produkter, ydelser eller metoder" topper listen af motivationsfaktorer. Muligheden for at opnå "finansiering af øget forskning og udvikling" er også blandt de allervigtigste motivationsfaktorer.

Hvilken betydning havde/ har følgende forhold for Jeres ønske om at deltage i et projekt under EU's 6. rammeprogram?

	Antal svar	Score*
Adgang til ny viden og teknologi	43	2,7
Mulighed for at udvikle nye eller forbedrede produkter, ydelser eller metoder	45	2,7
Finansiering af øget FoU	44	2,7
Bedre markedsposition	45	2,5
Adgang til forskningsnetværk	44	2,5
Nye kontakter til forskere og udviklere	45	2,5
Opnå status og synlighed på området	45	2,4
Adgang til nye kunder/ leverandører	42	2,2
Opnå øget indtjening	45	2,2

* Score: 1 = "ingen betydning" og 3 = "stor betydning". Kilde: Spørgeskemaundersøgelse.

4.7 Ordningens effekt som igangsætter af projekter under EU's 6. rammeprogram

Tilsagnsmottagerne vurderer næsten helt samstemmende, at ordningen indfrier hovedmålsætningen om "i væsentlig grad at styrke små og mellemstore danske virksomheders muligheder for at deltage i projekter under EU's 6. rammeprogram."

Enig eller uenig i nedenstående udsagn om ordningen (kun tilsagnsmottagere)

	N	Score*
Ordningen styrker i væsentlig grad små og mellemstore danske virksomheders muligheder for at deltage i projekter under EU's 6. rammeprogram	44	3,8

* Skala: 1 = helt uenig; 4 = helt enig. Kilde: Spørgeskemaundersøgelse.

Endvidere tilkendegiver hovedparten af tilsagnsmottagerne (70%), at de nok ikke ville have forberedt en ansøgning til EU, hvis ordningen med EU-forprojekter ikke havde eksisteret.

Kun 2 ud af 45 respondenter tilkendegiver, at de helt sikkert alligevel havde forberedt en ansøgning, hvis der ikke var givet forprojektstøtte.

Blandt de 8 tilsagnsmottagere, som efterfølgende har fået tilsagn om medfinansiering fra EU tilkendegiver 5, at de "sandsynligvis" havde søgt uanset at de ikke havde fået forprojektmidler, mens 3 tilkendegiver at de "sandsynligvis ikke" ville have søgt, hvis de ikke havde fået forprojektmidler.

Kapitel 5. Administrationen og vilkår for forprojekterne

5.1 Resumé

I dette kapitel præsenterer vi evalueringens resultater vedrørende ansøgernes oplevelse af ansøgningsforløbet, sagsbehandlingen og samarbejdet med ordningens administration (EuroCenter og Videnskabsministeriet). Følgende observationer kan særligt fremholdes:

- EuroCenter er sammen med Videnskabsministeriet de helt dominerende kilder til ansøgers kendskab til og information om ordningen. Brancheorganisationer spiller en meget beskedent rolle.
- En række elementer i ordningen får særdeles gode "karakterer" af ansøgerne. Det gælder ansøgnings-skema, krav til slutrapport, retningslinier samt tilskudsniveau. Ikke overraskende er afslagsmodtagere her lidt mindre positive i deres vurdering, end tilsagnsmottagere.

Andre elementer vurderes også gennemgående positivt. Det gælder graden af bureaukrati i ordningen, hjemmesiden, tids-satsen for eget arbejde, udbetalingsprocedure, arbejdsdelingen mellem EuroCenter og Videnskabsministeriet samt bestemmelserne om tilskudsberettigede omkostninger. Afslagsmodtagerne er her især mindre tilfredse i deres vurdering af arbejdsdelingen mellem EuroCenter og Videnskabsministeriet. Det kan blandt andet skyldes, at visse afslagsmodtagere efter en positiv indstilling fra EuroCenters side, fik afslået deres ansøgning af Videnskabsministeriet.

- Evalueringen har også målt ansøgernes vurdering af Eurocentrets og Videnskabsministeriets administrative præstationer i ansøgningsprocessen. Igen må resultatet betragtes som særdeles tilfredsstillende. Det gælder i særlig grad responsen fra tilsagnsmottagerne. Afslagsmodtagerne er lidt mindre tilfredse med kvaliteten af Videnskabsministeriets vejledning, Videnskabsministeriets tilgængelighed og EuroCenters evne til at sætte sig ind i virksomhedens ønsker og behov.
- Næsten halvdelen af respondenterne angiver, at de ikke synes, de fik et ordentligt og velbegrunderet afslag på ansøgningen. Evaluatoren finder ikke niveauet af utilfredshed blandt afslagsmodtagerne for kritisk.
- Virksomhederne er næsten overstrømmende positive i deres bedømmelse af EU-forprojekterne og forprojekt- og ansøgningsarbejdets effekter. Vi tolker den positive respons i det lys, at de deltagende virksomheder helt overordnet opfatter EU-forprojekterne - og hele processen omkring ansøgnings- og projektudvikling - som et meget attraktivt "vindue" til øget internationalt samspil om forskning og innovation.

5.2 Kendskab til ordningen

Evalueringen viser, at EuroCenter sammen med Videnskabsministeriet er de helt dominerende kilder til ansøgere kendskab til og information om ordningen. Brancheorganisationer spiller en meget beskednen rolle.

Hvordan blev I opmærksomme på muligheden for at søge midler til et forprojekt?

	Antal svar	Euro-Center	Videnskabsministeriet	Brancheorganisation	Internettet	Dagblade, fagblade	Kunder/leverandører	Private konsulenter
Tilskud	45	58%	22%	4%	11%	7%	2%	16%
Afslag	22	45%	18%	5%	23%	23%	14%	9%
I alt	67	54%	21%	4%	15%	12%	6%	13%

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse.

EuroCenter informerer løbende relevante brancheforeninger m.v. om indsatsen og inviterer til foredrag, kurser m.v., så brancheorganisationernes manglende formidling af tilbud i forbindelse med EU's 6. rammeprogram skyldes angiveligt ikke manglende kendskab. Her kunne ligge et uudnyttet potentiale.

5.3 Vurdering af ordningens hovedelementer

I evalueringen er ansøgenes tilfredshed med ordningens hovedelementer blevet testet. Ansøgerne har forholdt sig til en række udsagn om de væsentligste elementer i ordningen.

Resultatet af denne måling (se tabellen herunder) er meget positivt. En række elementer i ordningen får særdeles gode "karakterer" af ansøgerne. Det gælder ansøgningsskema, krav til slutrapport, retningslinier samt tilskudsniveau. Ikke overraskende er afslagsmodtagere her lidt mindre positive i deres vurdering, end tilsagnsmodtagere.

Andre elementer vurderes også gennemgående positivt. Det gælder graden af bureaukrati i ordningen, hjemmesiden, timesatsen for eget arbejde, udbetalingsprocedure, arbejdsdelingen mellem EuroCenter og Videnskabsministeriet samt bestemmelserne om tilskudsberettigede omkostninger.

Afslagsmodtagerne er her især mindre tilfredse i deres vurdering af arbejdsdelingen mellem EuroCenter og Videnskabsministeriet. Det kan blandt andet skyldes, at visse afslagsmodtagere efter en positiv indstilling fra EuroCenters side fik afslået deres ansøgning af Videnskabsministeriet.

Enig eller uenig i nedenstående udsagn om ordningen

	Tilsagn		Afslag		Indeks**
	Antal svar	Score*	Antal svar	Score*	
Det var let at finde ud af, hvordan ansøgnings-skemaet skulle udfyldes	43	3,8	20	3,3	87
Ansøgningsskemaets krav om beskrivelse af vores EU-projekt og forprojekt var rimelige	42	3,8	20	3,3	87
Slutrapportens krav til dokumentation af forpro-jektets forløb, regnskab og behandling i EU var rimelige	41	3,7	n.a.	n.a.	n.a.
Retningslinjerne for tilskud var klare og lette at forstå	42	3,6	18	2,9	81
Tilskuddet til vores forprojekt var rimeligt	43	3,5	n.a.	n.a.	n.a.
Ordningen er ubureaukratisk	43	3,4	19	3,1	91
Hjemmesiden (www.eu-forprojekter.dk) var let at overskue og gav god information	37	3,4	15	3,2	94
Timesatsen på 600 kr. pr. time for eget arbejde (inkl. overhead) er rimelig	44	3,4	20	3,5	103
Tiden der gik fra vi at vores forprojekt var færdigt til vi fik tilskuddet udbetalt var rimelig	37	3,3	n.a.	n.a.	n.a.
Det har været klart, hvornår jeg skulle kontakte EuroCenter, og hvornår jeg skulle kontakte Videnskabsministeriet	36	3,3	16	2,5	76
De typer af omkostninger der kan dækkes af forprojekterne (løn, rejser, ekstern hjælp) har svaret til vores behov	44	3,3	20	3,1	94

* Skala: 1 = "helt uenig"; 4 = "helt enig". ** Indeks: Score (afslag)/ score (tilsagn)*100.

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse.

5.4 Vurdering af administration, vilkår m.v.

Evalueringen har også målt ansøgernes vurdering af Eurocenterets og Videnskabsministeriets administrative præstationer i ansøgningsprocessen.

Igen må resultatet betragtes som særdeles tilfredsstillende. Det gælder i særlig grad responsen fra tilsagnsmottagerne.

Afslagsmottagerne er lidt mindre tilfredse med kvaliteten af Videnskabsministeriets vejledning, Videnskabsministeriets tilgængelighed og EuroCenters evne til at sætte sig ind i virksomhedens ønsker og behov.

I lyset af den grundlæggende negative oplevelse, afslagsmottagerne har haft (deres ansøgning er blevet afvist), finder evaluator ikke det lidt lavere tilfredshedsniveau blandt afslagsmottagere kritisk.

Det ville sandsynligvis kræve en uforholdsmæssig stor indsats at løfte tilfredshedsniveauet med den administrative praksis i ordningen blandt afslagsmottagere. Men naturligvis er der behov for at

betjene afslagsmodtagere både korrekt og imødekommende. Intet tyder på, at det ikke er sket.

Er du tilfreds med information, sagsbehandling og rådgivning fra EuroCenter/ Videnskabsministeriet i forbindelse med forprojektet?

	Tilsagn		Afslag		Afvigelse
	Antal svar	Score*	Antal svar	Score*	
Kvaliteten af Videnskabsministeriets vejledning	35	3,7	10	2,8	76
Hastigheden i Videnskabsministeriets respons på forespørgsler	35	3,7	8	3,0	81
Videnskabsministeriets tilgængelighed (hvor let de træffes)	34	3,7	7	2,9	78
Hastigheden i EuroCenters respons på forespørgsler	35	3,7	16	3,3	89
Kvaliteten af EuroCenters vejledning	40	3,6	16	3,0	83
EuroCenters tilgængelighed (hvor let de træffes)	38	3,6	17	3,4	94
Den tid, som EuroCenter har afsat til rådgivning og vejledning	36	3,5	13	3,2	91
EuroCenters evne til at sætte sig ind i virksomhedens ønsker og behov	34	3,5	11	2,8	80
EuroCenters evne til at give forslag til løsninger på konkrete problemstillinger	33	3,4	14	3,0	88

* Skala: 1 = helt uenig; 4 = helt enig. ** Indeks: Score (afslag)/ score (tilsagn)*100. Kilde: Spørgeskemaundersøgelse.

5.5 Respons på afslag

Evalueringen har også målt afslagsmodtagernes oplevelse af afslagsbegrundelse m.v.

Næsten halvdelen af respondenterne angiver, at de ikke synes, de fik et ordentligt og velbegrunder afslag.

Synes du, at I fik et ordentligt og velbegrunder afslag på jeres ansøgning om et forprojekt? (kun afslagsmodtagere)

Ja	Nej	Ved ikke	I alt
7	10	5	22
32%	45%	23%	100%

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse.

I spørgeskemaet kunne respondenterne uddybe deres kritik af afslaget. Responsen herfra tyder på, at især følgende faktorer måske kan bidrage til at forklare oplevelsen af utilfredsstillende afslag:

- **Formalisme:** Nogle ansøgere anfører, at ansøgning er faldet på nogle - efter ansøgers mening - mere eller mindre ligegyldige formalia.

- **Såret faglig stolthed:** Flere respondenter anfører, at andre partnere, eksperter m.v. har anerkendt projektideen og undrer sig derfor over, at EuroCenter/ Videnskabsministeriet har fundet ansøgningen for let.

Evaluators finder ikke niveauet af utilfredshed blandt afslagsmodtagerne for kritisk.

5.6 Tilfredshedsmålingen sat i perspektiv

I bedømmelsen af ansøgernes respons på EU-forprojekterne er der grund til at præcisere, at EU-forprojekterne blot er ét af en række af relevante rammebetingelser, som små og mellemstore virksomheder, der søger deltagelse i EU's rammeprogrammer, kan drage nytte af:

- Kurser, rådgivning, matchmaking og konferencer om EU's rammeprogrammer udbydes af både EuroCenter og Europa-Kommissionen.
- Offentlige videninstitutioner, regionale klyngesamarbejder, brancheorganisationer og faglige sammenslutninger igangsætter ansøgninger og projekter under rammeprogrammerne (det er tilsyneladende en tendens, at projekter under EU's rammeprogrammer stadig hyppigere initieres og ledes af sådanne "institutionelle partnere" frem for private virksomheder).
- Forsknings- og innovationsprogrammer (fx innovationskonsortier), innovationsmiljøer, Vækstfonden, seed capital fonde m.v. spiller ofte en rolle som finansieringskilder for projekter, faglige miljøer og samarbejdsstrukturer, der før eller siden genererer ansøgninger og projekter i regi af EU's rammeprogrammer.

Selvom vi i tilrettelæggelsen af evalueringen så vidt muligt har søgt at isolere effekterne af EU-forprojekterne, er der næppe tvivl om, at virksomhederne i vid udstrækning har responderet på den samlede "pakke" af tilgængelige rammebetingelser fra start til slut i ansøgningsprocessen.

Som det fremgår af ovenstående, er virksomhederne gennemgående næsten overstrømmende positive i deres bedømmelse af EU-forprojekterne og forprojekt- og ansøgningsarbejds effekter.

Foruden de specifikke observationer og konklusioner, som vi har fremdraget, tolker vi denne respons som et tegn på at de deltagende virksomheder helt overordnet opfatter EU-forprojekterne - og hele processen omkring ansøgnings- og projektudvikling - som et meget attraktivt "vindue" til øget internationalt samspil om forskning og innovation.

Kapitel 6. Forbedringsmuligheder

6.1 Resumé

Under arbejdet med evalueringen er der fremkommet en række forslag til justeringer og ændringer i ordningen. Kilderne til disse ideer og forslag, som præsenteres og kommenteres på de følgende sider, er:

- **Spørgeskemaundersøgelsen;** respondenter har i fritekst kunnet give deres forslag til forbedringer af ordningen.
- **Dialogmødet;** her fremkom de deltagende ansøgere med en række ideer til justeringer m.v.
- **Møder med programadministrationen;** på en række møder har erfaringer og resultater af ordningen blevet drøftet med de ansvarlige personer i EuroCenter og Videnskabsministeriet.
- **Besøg hos Vinnova:** Gennem et studiebesøg hos administrationen af det svenske søsterprogram er erfaringer og udviklingsideer herfra samlet op.

I tabellen herunder har vi i stikordsform sammenfattet de forskellige forslag, de muligheder forslaget sigter på samt vore anbefalinger i den forbindelse.

Administrationen af den nuværende ordning

Forslag	Mulighed	Anbefaling
Engelsk som ansøgningsprog	Mere fleksibel ansøgningsproces	Der bør åbnes mulighed for ansøgning på engelsk, men dette bør ikke gøres til et krav
Krav om minimumsstørrelse for ansøgere	Forhindre virksomheder uden de nødvendige ressourcer i at kaste sig ud i et EU-projekt	Den nuværende praksis, hvor der ud fra en samlet betragtning gives afslag på ansøgninger fra virksomheder, der åbenlyst ikke har de fornødne ressourcer, bør videreføres
Højere tilskud	Gøre ordningen mere attraktiv både generelt set og specifikt i forhold til mellemstore virksomheder, som i dag næsten ikke benytter ordningen	Tilskuddet bør fastholdes på et niveau, der nogenlunde svarer til det nuværende (100.000 kr. pr. forprojekt).
Særlig prioritet til koordinatore	Gøre det attraktivt for flere små og mellemstore virksomheder at varetage rollen som koordinator	Ordningen kan forenkles ved at indstille den generelle koordinatorprioritet og eventuelt give prioriteten en mere uformel form, så der er mulighed for at "gøre noget ekstra" i forhold til de få, unikke projekter, hvor succesmulighederne vurderes at være ekstraordinært gode.
Enklere tildelingskriterier	Lette kommunikation og afgørelse	Det kan overvejes at indføre en mere objektiv og resultatbestemt tildelingspraksis

Klarere forhåndsvejledning af ansøgere	Klæde ansøgere bedre på ("afskrække" ukvalificerede ansøgere) forud for forprojektet	Det bør overvejes at styrke informationen om, hvad forprojekter kræver af ansøgere og hvad "god praksis" i ansøgningsarbejdet erfaringsmæssigt indebærer
Enklere faglig afrapportering	Mindre omfattende krav, men mere systematisk opfølgning på resultatskabelse og tilfredshed	Den nuværende lidt bredt anlagte faglige afrapportering kan erstattes af en mere standardiseret afrapportering
Løbende sagsbehandling	Maksimere ansøgers tid til gennemførelse af forprojekt	Mulighederne for indførelse af løbende sagsbehandling bør overvejes
Periodisering af projektudgifter	Mulighed for tilskud til omkostninger afholdt inden tilsagnstidspunktet	Ikke mulig. Det kan måske overvejes at forklare baggrunden herfor bedre end hidtil.
Mulighed for at opnå tilskud flere gange (pr. rammeprogram)	Tiltrække flere ansøgere	Kan overvejes, hvis den økonomiske ramme for ordningen (nu 6,5 mio. kr. p.a.) gør det muligt at tilgodese både tidligere tilsagnsmottagere og nye ansøgere
Brancheorganisationer mere på banen	Udnytte brancheorganisationers og andre "mellem-mænds" relationer til målgruppen	Mulighederne bør tages op til fornyet overvejelse

Nye supplerende tilbud til ansøgerne

Forslag	Mulighed	Anbefaling
Inspirationsmateriale	Inspirere nye ansøgere via bedre adgang til flere case-historier, tidligere ansøgninger m.v.	Mulighederne for udarbejdelse af et bedre referencemateriale for nye ansøgere kan overvejes. Evt. kan dette indarbejdes i en forbedret vejledning til ansøgere jf. det tidligere forslag.
Mentorkorps/ match-making	Støtte nye ansøgere via systematisk formidling af kontakt til erfarne ansøgere hhv. potentielle konsortiepartnere	EuroCenter bør ikke udvikle et eget mentorkorps, men fortsat virke gennem etablerede faglige og branchemæssige netværk ("mellemmænd") frem for selv at opbygge netværk i eget regi
Kvalitetssikring af eksterne konsulenter	EuroCenter kunne bistå ansøgere ved at opbygge en database med relevante og kvalitetssikrede rådgivere	EuroCenter bør ikke rådgive om valg af konkrete rådgivere, men kan efter behov vejlede ansøgere om, hvordan de vælger rådgiver
Større rådgivningsressourcer i EuroCenter	EuroCenter kunne spille en større rolle som partner for ansøgere i udvikling af EU-forprojekter	Det kan overvejes, at etablere en "elite-ressource" under ordningen, hvor et mindre antal særligt lovende projekter kunne gives særlig rådgivningsmæssig og evt. finansiel opbakning

Dialog og påvirkning af EU

Forslag	Mulighed	Anbefaling
Mere aktiv bearbejdning af EU	Påvirkning, fremme og opfølgning overfor sagsbehandlere m.v. i EU	En styrket indsats overfor EU kan overvejes for relevante, særligt perspektivrige projekter.

6.2 Administration og vilkår

6.2.1 ANSØGNING PÅ ENGELSK

Forslaget

Det er fra flere sider blevet foreslået, at ansøgning om medfinansiering af EU-forprojekter i fremtiden bør tillades udarbejdet på engelsk.

Muligheden

Der er to hovedargumenter for forslaget:

- **Det er spild af tid at skulle oversætte til dansk:** I ansøgninger og projekter under EU's 6. rammeprogram er arbejds sproget engelsk. Det kan derfor lette arbejdsprocessen, at den tekst, der anvendes i ansøgningen om forprojektmidler, umiddelbart kan anvendes i ansøgningsteksten til EU.
- **Internationalt samspil om forskning og innovation kræver gode engelskkundskaber:** For nogle af ansøgerne har niveauet i sprogkravene været en overraskelse. Hvis ansøger allerede i forbindelse med ansøgning om forprojektmidler mødes med et begrundet krav om formulering på engelsk kan det medvirke til at afklare ansøgere om de krav, der følger med arbejdet.

Efter evaluators vurdering, bør de sproglige krav i forbindelse med EU'ansøgninger fortsat primært formidles i vejledning og rådgivning. Det kan godt virke lidt "overpædagogisk", hvis en dansk myndighed kræver ansøgning fra en dansk virksomhed udarbejdet på engelsk.

Omvendt bør ansøgere, som finder det lettest at skrive ansøgningen på engelsk, kunne imødekommes. Alle muligheder for at forenkle og smidiggøre ansøgningsprocessen bør så vidt muligt udnyttes.

Erfaringerne fra Sverige, hvor det er muligt at ansøge SMINT-programmet på engelsk, viser, at det kun er en mindre andel af ansøgerne, der vælger at skrive ansøgning om forprojektmidler på engelsk.

Anbefaling

Vi anbefaler, at der åbnes mulighed for at skrive ansøgninger om forprojekter på engelsk, men at det ikke gøres obligatorisk. Sprogkravene i forbindelse med EU'ansøgninger bør fortsat formidles i vejledning og rådgivning.

6.2.2 KRAV OM MINIMUMSSTØRRELSE FOR ANSØGERE

Forslaget

For at sikre at ansøgere i praksis kan løfte arbejdet med udarbejdelse af en EU-ansøgning, har man i programadministrationen overve-

jet at stille krav om at ansøgere fx har minimum 3 ansatte. Alternativt kunne andre kriterier fx for finansiell styrke introduceres.

Hidtil har der ikke været sådanne objektive minimumskrav til ansøgers størrelse eller kapacitet. Ressourcegrundlaget er blevet bedømt ud fra en samlet betragtning af kompetence, erfaring, økonomiske ressourcer m.v.

I Sverige er det praksis at indhente regnskabsmæssige nøgletal om ansøgere og foretage en relativ hårdhændet frasortering af potentielle ansøgere, som vurderes at være for små/ ressourcetsvage til at løfte opgaven.

Muligheden

Formålet med indførelse af en eventuel minimumsstørrelse for ansøgere skulle være at sikre en større sandsynlighed for gennemførelse af forprojektet og efterfølgende succes i ansøgningsvurdering i EU.

Efter evaluators vurdering bør programadministrationen være varsom med at indføre bestemmelser af denne type. Det er der flere argumenter for:

- **Deltagelse i projekter under EU's 6. rammeprogram bør også være en forretningsmulighed for nye/ små virksomheder:** Der er ikke noget galt i at (også) nye og mindre virksomheder ser EU's 6. rammeprogram som en forretningsmulighed, der kan indgå i virksomhedens etablerings og/ eller vækststrategi. Evalueringen viser jo netop, at deltagelse i forprojekter styrker deltagernes internationale kompetence og "netværkskapital".
- **Der er også mikrovirksomheder blandt de succesrige ansøgere:** Blandt de 8 tilsagnsmottagere under forprojektordningen, der er nået frem til kontraktforhandling/ kontrakt med EU er halvdelen mikrovirksomheder med under 10 ansatte.
- **Kvalifikations- og udvælgelsesmekanismer sikrer at "amatører" ikke slipper igennem:** De hårde vilkår, der gælder omkring dannelse af konsortier og evaluering/ medfinansiering af ansøgninger i EU, sikrer med stor sandsynlighed, at inkompetente eller uengagerede partnere ikke slipper igennem ansøgningsprocessen.
- **Evalueringen tyder ikke på misbrug:** Evalueringen viser, at de allerfleste forprojekter faktisk leder til indsendelse af ansøgning til EU. Der er ikke noget som tyder på, at ansøgere blot stikker forprojektmidlerne i egen lomme eller udarbejder rene proforma ansøgninger.

Anbefaling

Det anbefales, at den nuværende praksis, hvor ansøgning fra virksomheder, der åbenlyst ikke har de fornødne ressourcer til at gennemføre et forprojekt hhv. et projekt under EU's rammeprogram afslås.

Der bør ikke indføres objektive kriterier herfor, idet sådanne let kan stå i vejen for kvalificerede ansøgere (fx helt små virksomheder med særlig stor ekspertise).

6.2.3 STØRRE TILSKUD

Forslaget

Som beskrevet er ansøgerfeltet til ordningen med EU-forprojekter i udpræget grad domineret af små virksomheder.

Ifølge programadministrationen skyldes den lave deltagelse af mellemstore virksomheder blandt andet, at tilskudsniveauet ikke er attraktivt for lidt større virksomheder. Det har givet anledning til overvejelser om potentialet i at hæve tilskudsniveauet.

Fra ansøgerside er det også i en række tilfælde blevet fremhævet, at tilskudsniveauet er beskedent i forhold til den investering, som udarbejdelse af en ansøgning til EU's 6. rammeprogram hyppigt repræsenterer. Det gælder især, hvis ansøger påtager sig rollen som koordinator.

I tilskudsadministrationen overvejes det endvidere at indføre ét niveau for tilskud, uanset om ansøger skal være partner eller koordinator i projektet. Niveauet kunne fx være 150.000 kr. pr. ansøger.

I Sverige overvejes tilskuddet til partnervirksomheder også hævet fra de nuværende 100.000 SEK til 150.000 SEK i forbindelse med iværksættelsen af EU's 7. rammeprogram.

Muligheden

Muligheden i en forhøjelse af tilskudsniveauet ligger således dels i at gøre ordningen endnu mere attraktiv (tiltrække flere ansøgere) i almindelighed, og måske i særdeleshed at tiltrække flere mellemstore virksomheder til ordningen.

Efter evaluators vurdering taler meget for en videreførelse af det nuværende niveau i tilskudstildelingen.

Følgende argumenter ligger til grund for denne indstilling:

- **Tilskuddet er en øjenåbner; ikke en finansieringsfacilitet:** Intentionen med ordningen er at give et generelt økonomisk incitament for små og mellemstore virksomheder til at engagere sig i arbejdet med ansøgning af EU's 6. rammeprogram. Intentionen er endvidere at nå relativt bredt ud samt at drive ordningen meget ubureaukratisk.

Alternativet til en generel tilskudsordning (som EU-forprojekterne i dag må betegnes som) kunne være en egentlig medfinansieringsfacilitet, hvor risikovillige midler i et eller andet omfang blev investeret i ansøgnings- og projektudvikling, og hvor der skete tilbagebetaling i tilfælde af at ansøgningen blev imødekommet. I førstnævnte tilfælde er det hensigtsmæssigt at standardisere og forenkle ordningen mest muligt. I sidstnævnte tilfælde bør medfinansiering i princippet ydes helt afhængig af en gevinst- og risikovurdering af det enkelte projekt.

De to modeller stiller også vidt forskellige krav til administrationen. I førstnævnte model kan tildelingen af midler principielt baseres på få, objektive kriterier. I sidstnævnte skal der foretages en dybere analyse og vurdering af det konkrete projekt.

- **Lavt tilskudsniveau hindrer uhensigtsmæssig tilskyndelse:** Tilskudsniveauet (i gennemsnit godt 100.000 kr.) pr.

forprojekt sikrer, at ansøgere ikke har meget stærke incitamenter til at misbruge ordningen (100.000 kr. er naturligvis mange penge, men selv for meget små virksomheder er det ikke et beløb, mange kan basere en virksomhed på i ret lang tid).

- **Lavt tilskudsniveau gør det muligt at støtte mange virksomheder:** Herudover giver en eventuel forhøjelse af tilskudsniveauet – givet uændret bevillingsniveau – mulighed for at støtte færre forprojekter.

Anbefaling

Det anbefales, at tilskuddet fastholdes på et niveau, der nogenlunde svarer til det nuværende (100.000 kr. pr. forprojekt).

6.2.4 SÆRLIG PRIORITET TIL KOORDINATORER

Forslaget

Fra nogle af ansøgerne blev det i evalueringen foreslået, at ordningen forbeholdes virksomheder, der varetager rollen som koordinator af EU-projekter. Samtidig blev det foreslået, at tilskudsniveauet for koordinatore blev øget fra de nuværende maksimalt 200.000 kr.

Muligheden

Ifølge forslagsstillerne ligger muligheden her i at gøre det attraktivt for flere små og mellemstore virksomheder at varetage rollen som koordinator af en EU-ansøgning hhv. et EU-projekt.

Det blev nævnt, at koordinatore som regel pådrager sig et langt mere omfattende arbejde end partnervirksomheder. Rollen indebærer derfor en større økonomisk risiko og det skulle begrunde et højere tilskud.

Efter evaluators vurdering er det betænkeligt at yde et markant højere tilskud til koordinatore end til partnervirksomheder, idet der her – i hvert fald principielt set - kan ligge et u hensigtsmæssigt incitament til at ansøgere vælger koordinatorrollen frem for partnerrollen.

Det gælder især, hvis der åbnes mulighed for at relativt uøvede og uerfarne små og mellemstore virksomheder kan give sig i kast med rollen som koordinator.

Her er politikken i den svenske ordning værd at bemærke. I Sverige gives det kun støtte til koordinatore, som er enten offentlige forskningscentre eller videnmiljøer eller til større, erfarne virksomheder. Små og mellemstore virksomheder kommer som princip ikke i betragtning ved medfinansiering af koordinatore.

Vi mener også, at det i forhold til information om ordningen, ansøgningsprocedure m.v. er en klar fordel, at ordningen er så enkel og standardiseret som overhovedet muligt. Så kender de potentielle ansøgere konditionerne i ordningen, kan vurdere tilbuddets relevans og kan forstå, hvorfor man som ansøger i givet fald ikke kommer i betragtning.

Samtidig er det dog åbenbart, at der her ligger et strategisk valg omkring ordningen.

Hvis målet er, at ordningen skal fokusere på "bredden" i de potentielle deltagere i projekter under EU's rammeprogrammer, og hvis målet er at ordningen især skal være en "øjenåbner" for virksomheder, der ikke har stor forudgående erfaring med projekter under EU's rammeprogrammer, så taler meget imidlertid for, at man opgiver den særlige prioritet til koordinatorene.

Anbefaling

Det anbefales, at det overvejes at forenkle ordningen ved at indstille den generelle koordinatørprioritet og i stedet skabe en lidt mere fri "elite-ressource", så Videnskabsministeriet/ EuroCenter får mulighed for at "gøre noget ekstra" i forhold til de få, unikke projekter, hvor succesmulighederne vurderes at være ekstraordinært gode, herunder eventuelle projekter, hvor ansøger kan varetage rollen som koordinatør.

6.2.5 ENKLERE TILDELINGSKRITERIER

Forslag

I den nuværende ordning vurderes ansøgninger efter såvel objektive som subjektive kriterier.

De objektive kriterier vedrører virksomhedsstørrelse (jf. Europakommissionens definitioner af små og mellemstore virksomheder) samt økonomi (virksomheden må ikke være konkurs eller i betalingsstandsning og den må ikke tidligere have modtaget tilskud under ordningen).

Herudover indgår følgende faktorer i ansøgningskema hhv. vurdering af grundlaget for tildeling af tilskud:

- **Relevans i forhold til 6. rammeprogram:** Virksomhedens egen projekt-ide og det samlede projekt (EU-projektet) virksomheden ønsker at deltage i, er egnet til et europæisk samarbejde.
- **Forretningsmæssig relevans og nyhedsværdi:** Deltagelsen i EU-projektet vil have væsentlig betydning for virksomhedens forretningsudvikling, og virksomhedens projekt-ide vil være ny-skabende i forhold til eksisterende viden på området.
- **Investeringsvilje:** Virksomheden har overvejet om den har ressourcer til at deltage i EU-projektet.
- **Realisme:** Budget og tidsplan for forprojektet ser fornuftigt ud i forhold til virksomhedens indsats og forventet ansøgningsfrist i EU.
- **Implementeringsplan:** Virksomheden har en plan for forprojektets praktiske forløb, herunder hvem der skal gennemføre det i virksomheden.

Fra flere ansøgere er tildelingskriterierne blevet kritiseret. Én ansøger oplevede fx ikke, at et afslag med begrundelsen "ikke tilstrækkeligt forskningsbaseret" var velbegrunderet.

En anden bemærkede, at kriterierne sammenlignet med andre ordninger er meget generelle og svære for ansøgere på forhånd at vurderer sig op imod.

En tredje bemærkede, at uanset det forholdsvis enkle ansøgnings-skema, så anvender ansøger alligevel hurtigt en pæn andel (måske 20-25%) af det beskudte tilskud på at udarbejde ansøgning m.v.

Også i programadministrationen er der overvejelser om tildelingskriterierne.

Det er således bemærket, at der ikke foretages nyhedsvurdering af de forprojekter, som søges medfinansieret under ordningen. Det ville ifølge programadministrationen kræve involvering af et bredt panel af faglige eksperter m.v. og ville slet ikke stå mål med midtildelingen. Alligevel skal ansøgere altså belyse projektets nyhedsværdi i ansøgningen. Det kan virke lidt paradoksalt.

Det er også blevet drøftet, at indføre en resultatafhængig udmøntning af tilskuddet til forprojekter jf. modellen fra Sverige, hvor tilskud først udbetales, når ansøger har modtaget den såkaldte "evaluation summary report" (ESR) fra kommissionen.

Muligheden

I en generel tilskudsordning som ordningen med EU-forprojekter er der meget, som taler for anvendelse af objektive tildelingskriterier (fx at ansøger er en mindre eller mellemstor virksomhed) og kriterier, der knytter an til ansøgers konkrete adfærd/ resultatskabelse i ansøgningsprocessen (at der leveres en konkret ansøgning til Europa-kommissionen, som er så tilpas seriøs, at den underkastes en konkret evaluering i kommissionen). Dette blev også fremhævet i høringssvar fra flere erhvervsorganisationer i forbindelse med ordningens indførelse.⁶

Fordelen ved sådanne objektive og resultatafhængige tildelingskriterier er, at de er lette at kommunikere til ansøgere, ligesom det er enkelt at konstatere opfyldelse/ ikke opfyldelse af tildelingskriterierne.

Følgende kriterier kunne overvejes som et enklere, mere standardiseret tildelingsgrundlag:

1. Ansøger tilhører målgruppen små og mellemstore virksomheder (jf. Europa-kommissionens kriterier).⁷
2. Ansøger har ikke tidligere modtaget støtte under ordningen (jf. programadministrationens registrering).⁸
3. Ansøger kan kortfattet beskrive projektideen (sikrer at der er en ide bag ansøgningen).⁹
4. Ansøger kan (gerne efter samråd med EuroCenter) anviser et relevant delprogram/ indkaldelse af ansøgninger i rammeprogrammet samt angiver den valgte projekttype i henhold til delprogrammet (sikrer at ansøger på forhånd har sat sig en smule ind i rammeprogrammet; gerne i samråd med EuroCenter).

⁶ Se blandt andet høringssvar fra Håndværksrådet.

⁷ Som nuværende kriterier.

⁸ Som nuværende kriterier.

⁹ Som nuværende kriterier.

5. Ansøger kan opregne en bruttoliste af potentielle konsortiedeltagere (sikrer at ansøger kender konsortiekravet og et vist mål af relevante forhåndskontakter i den forbindelse).¹⁰
6. Ansøger er bekendt med udbetalingskriterierne; fx at udbetaling kræver dokumentation for gennemført faglig evaluering i EU (sikrer at ansøger tager økonomisk risiko i ansøgningsarbejdet).

Alternativt kunne man alene gøre tildeling af tilskud afhængig af, at forprojekter udmøntes i ansøgning til EU, som opnår faglig evaluering (det nuværende udbetalingskriterium).

Et væsentligt argument imod en ændring af tildelingskriterierne er, at ansøgere jf. evalueringens spørgeskemaundersøgelse faktisk i vid udstrækning er tilfredse med de gældende tildelingskriterier. Overvejelserne ovenfor bundet således ikke i generel utilfredshed med ordningen eller i væsentlige uhensigtsmæssigheder i øvrigt. Uanset dette er spørgsmålet imidlertid, om der alligevel er et potentiale for yderligere forenkling af tildelingen af midler.

Anbefaling

Det kan overvejes at indføre en mere objektiv og resultatbestemt tildelingspraksis for EU-forprojekterne.

6.2.6 KLARERE FORHÅNDS- VEJLEDNING AF ANSØGERE

Forslaget

Evalueringen viser, at der blandt ansøgere er eksempler på virksomheder, der er blevet afskrækket af både de sproglige krav, kompleksiteten, formalismen og langsommeligheden i ansøgningsarbejdet.

Programadministrationen understreger i den forbindelse, at man herfra gør alt, hvad man kan for klart at informere ansøgere om de meget betydelige krav, som deltagelse i et succesfuldt projekt under EU's 6. rammeprogram som regel indebærer. Der bruges populært sagt mindst lige så meget tid på at tale ansøgere fra at deltage, som der bruges på at tilskynde potentielle deltagere til at kaste sig ud i ansøgningsarbejdet.

Det er selvsagt umuligt at undgå, at ansøgere overvurderer deres egne evner eller undervurderer kravene i projekt- og ansøgningsudvikling i sammenhænge, der er nye for den pågældende virksomhed.

I dialogen med programadministrationen blev det imidlertid foreslået, at det klarere end hidtil bliver præciseret, hvad der som regel kræves af succesfulde ansøgere. Både på et generelt plan og specifikt i forhold til ansøgningsudvikling m.v.

Muligheden

Ved hjælp af en bedre vejledning kunne man dels "afskrække" ukvalificerede ansøgere fra at begive sig ud i et EU-forprojekt, dels

¹⁰ Som nuværende kriterier, men skærpet i forhold til navngivning af specifikke konsortieemner m.v..

give kvalificerede ansøgere nogle værktøjer og hjælpemidler til brug i arbejdet.

En sådan vejledning kunne fx indeholde følgende elementer:

- **Generelt omkring deltagelse i projekter under EU's 6. rammeprogram:**

Udfører I egen forskning og udvikling? Erfaringerne viser, at de virksomheder, der får succes i arbejdet med ansøgninger og projekter under EU's 6. rammeprogram, som regel selv udfører forskning og udvikling og anser forskning, udvikling og innovation for at være en vigtig eller afgørende konkurrencefaktor for virksomheden.

Kan I agere i projekter, hvor engelsk er arbejdssproget; både skriftligt og mundtligt? Erfaringerne viser, at man har et kæmpe handicap i forhold til at deltage i tværnationale projektkonsortier under EU's 6. rammeprogram, hvis man ikke behersker engelsk.

Er I parate til at foretage en større tidsmæssig investering i at udvikle en ansøgning til EU's 6. rammeprogram? De allerfleste ansøgere vil skrive under på, at det er både tidskrævende, lidt omstændeligt og "tungt" at danne konsortium og skrive ansøgning.

Kan I mellefinansiere Jeres udgifter i et eventuelt EU-projekt? Der kan gå forholdsvis lang tid før tilskud fra EU udbetales.

- **Specifikt omkring ansøgningsudvikling:**

Har I selv den nødvendige ansøgningstekniske ekspertise eller kender I nogen, der kan hjælpe Jer med det? Det er som regel en stor fordel at have en erfaren EU-ansøgningsskribent på holdet frem for selv at prøve sig frem og forsøge at knuse alle problemer på egen hånd.

Kender I en der kan give ansøgningen en kritisk gennemlæsning? Når udkast til ansøgning er udarbejdet kan det være en stor fordel at lade en eller flere eksterne ressourcepersoner foretage en kritisk gennemlæsning af materialet.

Har I kontakt til den relevante project officer i Europa-kommissionen? Erfaringerne viser, at det kan være en fordel, at have en god kontakt til den medarbejder i kommissionen, som forestår sagsbehandling m.v. Måske kan I enten i eller uden for konsortiet finde en person, der allerede har kontakt til den pågældende sagsansvarlige. Vi anbefaler også altid, at ansøgere rejser til Bruxelles og tager et møde med den relevante sagsbehandler.

Andre punkter/ emner kan naturligvis også indgå.

Anbefaling

Det anbefales, at der udvikles en styrket skriftlig vejledning i, hvad der som regel kræves af succesfulde ansøgere og hvad "god praksis" i ansøgningsarbejdet erfaringsmæssigt indebærer. Dels for at "klæde ansøgere bedre på" i forhold til ansøgningsarbejdet, dels for (fortsat) at afskrække ukvalificerede ansøgere fra at give sig i kast med EU-forprojekter.

6.2.7 ENKLERE FAGLIG AFRAPPORTERING

Forslag

Ifølge de nuværende retningslinier skal tilskudsmodtager indsende en slutrapport til Videnskabsministeriet. Slutrapporten består af en faglig slutrapport, et regnskab for forprojektet samt en bekræftelse fra Europa-kommissionen på, at ansøgningen er vurderet at være egnet til evaluering ("eligible").

Regnskab for forprojektet samt dokumentation for at ansøgningen er egnet til evaluering (og evt. også, at ansøgningen senere er evalueret via fremsendelse af kopi af "evaluation summary report") vil også i fremtiden indgå i afrapporteringen af EU-forprojekter.

Til gengæld har det været drøftet med programadministrationen, at den faglige afrapportering kunne forenkles tilsvarende.

I den nuværende faglige afrapportering skal ansøgere således (i fritekst) beskrive forprojektets forløb og forprojektets resultat samt gøre bemærkninger til status for forprojektets milepæle.

Uanset at der i de nuværende retningslinier lægges op til en kortfattet afrapportering, er det alligevel indtrykket, at afrapporteringen ikke rigtig bruges til noget. Det afgørende for udbetaling er, at ansøger har afleveret en evalueringsmoden ansøgning i EU.

Det overvejes på den baggrund at indstille den hidtidige praksis med fritekst-rapportering på forprojektets faglige resultater og erstatte dette med en kortfattet standardiseret spørgeramme, som giver en status på projektets fremdrift og resultater samt ansøgers vurdering af programadministrationen.

Herigennem kan der indføres en løbende evaluering blandt andet med anvendelse af udvalgte elementer fra spørgerammen til spørgeskemaundersøgelsen i nærværende evaluering.

Muligheden

Efter evaluators vurdering vil de nævnte ændringer være udmærkede. Dels kan ændringerne lette ansøgernes afrapportering. Dels kan ændringerne give programadministrationen bedre og kvantitativ information om fremdrift og tilfredshed.

Ændringerne vil også muliggøre en tættere opfølgning og løbende statusopgørelse (fx hver 6. eller 12. måned) på den samlede bestand af ansøgninger og disses fremdrift i ansøgningsprocessen.

Anbefaling

Det anbefales at den nuværende lidt bredt anlagte faglige afrapportering erstattes af en mere standardiseret afrapportering.

6.2.8 LØBENDE SAGSBEHANDLING

Forslaget

Flere ansøgere har i evalueringen bemærket, at det ville være en fordel, hvis ordningen var permanent (ikke "løb tør for midler" på noget tidspunkt) og kunne ansøges løbende (i modsætning til som hidtil i 5-6 årlige ansøgningsrunder). Baggrunden er blandt andet, at de fleste ansøgningsrunder fra Europa-kommissionens side annonceres med ca. 3 måneders frist.

Set fra et brugersynspunkt er disse ønsker helt forståelige. Det er ikke hensigtsmæssigt for en ansøger, at ordningen er midlertidigt lukket eller at der er 5-6 uger til næste ansøgningsrunde for EU-forprojekter, på det tidspunkt hvor det for virksomheden helt rigtige udbud annonceres fra Europa-kommissionens side.

Muligheden

Muligheden i en løbende behandling af ansøgninger ligger i at man herigennem kan maksimere den tid, som ansøgere har til rådighed til gennemførelsen af forprojektet.

Programadministrationen vurderer imidlertid, at en løbende behandling og afgørelse af sager af praktiske grunde er problematisk. Tilsvarende vurderes det heller ikke at være praktisk muligt at åbne en slags "fast track" i ansøgningsproceduren for virksomheder, der er under særligt tidspres.

I Sverige er det praksis at behandle ansøgninger løbende. Her har man således overvundet de praktiske problemer i den forbindelse.

Mht. tildelingen af midler bør det efter evaluators mening overvejes, at foretage en kvotering af midlerne (fx i fire kvoter efter kvartal eller i andele svarende til antallet af ansøgningsrunder), så der kan uddeles midler over hele året.

Det kan overvejes at beskrive i retningslinierne for ordningen, hvordan midler disponeres over året hhv. hvad der sker, hvis ordningen på et givet tidspunkt "løber tør" for midler. Så kender ansøgere de økonomiske betingelser bag ordningen.

Anbefaling

Det anbefales, at mulighederne for indførelse af løbende sagsbehandling overvejes på ny.

6.2.9 PERIODISERING AF PROJEKTUDGIFTER

Forslaget

En ansøger har opfordret til større fleksibilitet tilskud til udgifter, der er afholdt inden tilsagnstidspunktet. Reglen er i dag, at der alene kan opnås tilskud til udgifter, som afholdes efter at tilsagn om medfinansiering er modtaget og accepteret af ansøger. Dette kan give problemer i forhold til korte tidsfrister m.v., som kræver at ansøger påbegynder ansøgningsarbejdet inden tilsagn er modtaget.

Muligheden

Hvis en mere enkel ansøgningsprocedure kan medvirke til at afkorte sagsbehandlingstiden, kan dette naturligvis lette problemstillingen.

Herudover synes der ikke at være mulighed for at foretage ændringer i ordningens administration på dette område. Videnskabsministeriet har således oplyst, at Rigsrevisionen ikke tillader udbetaling af tilskud til dækning af udgifter hos ansøger, der afholdes forud for tilsagnsdato.

Anbefaling

Det kan måske overvejes bedre end hidtil at forklare baggrunden for reglen om at udgifter afholdt før tilsagnsdato ikke kan medfinansieres.

6.2.10 MULIGHED FOR AT OPNÅ TILSKUD FLERE GANGE*Forslaget*

Fra ansøgerside er det i evalueringen blevet foreslået, at der blev åbent mulighed for, at virksomheder flere gange kunne opnå forprojektmidler under ordningen. Som det er nu, kan en virksomhed kun én gang opnå medfinansiering af forprojekter.

Videnskabsministeriets begrundelse for denne begrænsning i adgangen til at opnå forprojektmidler er, at midlerne på den måde kan komme flere virksomheder til gode.

Et andet argument er, at virksomhedernes risiko i forbindelse med udvikling af ansøgninger og projekter til EU's rammeprogram reduceres betydeligt, når man som ansøger én gang har prøvet det.

I Sverige er praksis, at virksomheder kan opnå medfinansiering fra SMINT-programmet én gang pr. rammeprogram.

Muligheden

Hvis der åbnes op for at virksomheder kan modtage tilskud flere gange – fx med indførelse af den svenske ordning med ét tilsagn pr. rammeprogram – vil det sandsynligvis øge antallet af ansøgninger ganske betydeligt.

Anbefaling

Efter evaluators vurdering er begrænsningen i adgangen til at opnå medfinansiering under ordningen til én gang ganske velbegrundet. Begrænsningen sikrer at mange virksomheder kan tilgodeses og modvirker også risikoen for eventuelt støttemisbrug.

Hvis Videnskabsministeriet ønsker at "sætte turbo" på små og mellemstore danske virksomheders udvikling af ansøgninger til 7. rammeprogram kan det imidlertid overvejes, at åbne mulighed for at tilsagnsmottagere under 6. rammeprogram kan opnå yderligere ét tilsagn under 7. rammeprogram. Det bør dog i givet fald følges af et løft i rammen for ordningen, så nye ansøgere fortsat har mulig-

hed for at benytte ordningen. I 2007-2008 sker der faktisk et sådant løft i rammen til 6,5 mio. kr. p.a., hvilket kunne tale for at man åbner mulighed for at tidligere tilsagnsmottagere kan søge igen.

6.2.11 BRANCHEORGANISATIONER MERE PÅ BANEN

Forslaget

På baggrund af evalueringen bør mulighederne for at få brancheorganisationerne mere på banen som informanter/ vejledere vedrørende EU's 7. rammeprogram undersøges nærmere.

Muligheden

Det er et bemærkelsesværdigt resultat fra evalueringen, at brancheforeningen spiller en ret perifer rolle i forhold til, hvor ansøgere opnår information om og kendskab til ordningen.

Situationen skyldes ikke, at programadministrationen ikke informerer brancheorganisationerne. EuroCenter tilsender løbende brancheorganisationer information, invitationer m.v. vedrørende aktiviteter og tilbud i relation til EU's 6. rammeprogram.

Erfaringerne hidtil viser, at det ikke er en let opgave, at få brancheorganisationerne mere på banen i forhold til at fremme små og mellemstore virksomheders deltagelse i ansøgningsarbejdet. Det er således ikke så let at pege på nye ideer og uprøvede muligheder i den forbindelse.

Åbningen af det nye rammeprogram kan måske være en velegnet anledning til at engagere brancheforeningerne stærkere i indsatsen.

Anbefaling

Det anbefales, at mulighederne for at få brancheorganisationer m.v. mere på banen som partnere i motivation og understøttelse af EU-forprojekter blandt små og mellemstore virksomheder tages op til fornyet overvejelse.

6.3 Nye supplerende tilbud til ansøgerne

6.3.1 INSPIRATIONSMATERIALE

Forslaget

Et par af virksomhederne i evalueringen har efterlyst et bedre skriftligt inspirationsmateriale, som ansøgere kan orientere sig i og få gode ideer fra forud for udviklingen af egen ansøgning.

Muligheden

På ordningens hjemmeside (www.eu-projekter.dk) findes der i dag tre redaktionelle præsentationer af virksomheder, der har deltaget i projekter under EU's 6. rammeprogram. Inspirationsmulighederne i denne kanal er således forholdsvis begrænsede. De historier, der formidles, handler også mest om de konkrete virksomheder og de fordele, virksomhederne hver især får ud af deltagelsen (historierne er primært "sælgende").

Case-historierne kunne måske suppleres med eksempler på tidligere ansøgninger (evt. konstruerede, hvis der ikke kan findes konkrete ansøgninger til offentliggørelse), checklister, tips og gode råd fra tidligere ansøgere.

Vil ansøgere have inspiration til arbejdet med EU-ansøgninger er EuroCenters kurser og gå-hjem-møder sammen med de informationsmøder, partnerkonferencer m.v., som Europa-kommissionen afholder, i dag nok de bedste tilbud.

Måske kunne disse generelle tilbud suppleres med mere målrettede fremstød, møder m.v. i samspil med brancheorganisationer og andre faglige sammenslutninger.

En anden mulighed er at indarbejde forskellige former for referencemateriale i en eventuel forbedret vejledning af nye ansøgere jf. ovenfor.

Anbefaling

Det anbefales, at mulighederne for udarbejdelse af et bedre referencemateriale for nye ansøgere tages op til overvejelse. Referencematerialet kan måske indarbejdes i en eventuel forbedret vejledning til ansøgere jf. det tidligere forslag.

6.3.2 MENTORKORPS/ MATCHMAKING

Forslaget

I dialogen med ansøgere i forbindelse med evalueringen blev der fra flere sider peget på, at nøglen til succes i ansøgningsarbejdet ligger i at få samlet et stærkt team af partnere og - efter behov - eksterne ressourcepersoner omkring ansøgningen. Mange uøvede ansøgere prøver fejlagtigt selv at løse eller dække for mange områder i ansøgningsarbejdet.

Det blev påpeget, at adgang til de rigtige ressourcepersoner med relevante kontakter og kompetencer ofte har kritisk betydning for både konsortiedannelsen, ansøgningsudviklingen og målretningen af ansøgningen til det givne delprojekt i rammeprogrammet hhv. den givne sagsbehandler i Europa-kommissionen.

Muligheden

EuroCenter har i forskellige sammenhænge forsøgt at opbygge mere eller mindre formaliserede netværk af "frivillige" (ubetalte) mentorer og ressourcepersoner. Fx har EuroCenter forsøgt at lave en erfa-gruppe af danske evaluatore under rammeprogrammet, som danske ansøgere kunne trække på.

Erfaringen herfra er, at det er meget vanskeligt at få sådanne netværk op at stå. Dels fordi rammeprogrammet fagligt spænder utrolig vidt, så der skal rigtig mange personer i netværket for at dække hele feltet. Dels fordi de dygtige og relevante folk som regel har nok at lave i forvejen, og derfor typisk skal honoreres kontant (eller ydes andre former for entydige fordele), hvis de for alvor skal engageres.

Erfaringen er kort sagt, at ansøgningsarbejdet generelt ikke er det rigtige niveau at netværke og matchmake på. Man skal ned i et klarere branchemæssigt og fagligt afgrænset niveau. Fx via relevante brancheorganisationer og/ eller faglige sammenslutninger. Eller via brancherettede matchmaking-initiativer, som fx partnerkonferencer.

For nye ansøgere til EU's rammeprogram er pointen vel, at det kræver et betydeligt "fodarbejde", at blive en del af "ansøgningsnetværket". Og at branchen hhv. relevante faglige sammenslutninger som regel vil være det mest oplagte sted at etablere de relevante relationer m.v.

Anbefaling

Det anbefales at EuroCenter fortsat primært virker gennem etablerede faglige og branchemæssige netværk og afstår fra selv at opbygge parallelle mentor-netværk m.v. i eget regi.

6.3.3 KVALITETSSIKRING AF EKSTERNE KONSULENTER

Forslaget

I evalueringen blev det også fra forskellige ansøgere tilkendegivet, at der i disse år bredt i EU sker en professionalisering af ansøgningsarbejdet i forhold til EU's rammeprogrammer. Tendensen er angiveligt, at ansøgende konsortier i stigende omfang benytter sig af professionelle "ansøgningsskribenter" eller "ansøgningsdesignere" (med base i enten industrien, i private rådgivningsvirksomheder eller i halvoffentlige vejledningsorganisationer).

Udviklingen skyldes dels at kravene til ansøgeres "ansøgningstekniske" kunnen er voksende (ansøgningsprocedurer, programopbygning m.v. bliver mere kompleks), dels at anvendelse af professionelle "ansøgningsskribenter" er en måde til at øge succesraten og

nedbringe ressourceforbruget i ansøgningsarbejdet og øge det forventede afkast.

Flere ansøgere har i evalueringen nævnt, at det er vanskeligt at finde og vælge kvalificerede eksterne rådgivere til ansøgningsdesign og -skrivning og at det derfor kunne være hensigtsmæssigt, hvis EuroCenter eller andre kunne kvalitetssikre alternative rådgivere og anbefale relevante rådgivere overfor ansøgere m.v.

Muligheden

EuroCenter anbefaler altid ansøgere at bede potentielle rådgivere om at oplyse, hvor mange ansøgninger de har de skrevet og hvad succesraten har været på disse ansøgninger. Herudover bistår EuroCenter også i et vist omfang ansøgere med at finde frem til potentielle rådgivere.

Der har også flere gange været taget tilløb til etablering af én eller anden form for rådgiverdatabase, men i praksis er det (på dette som på stort set alle andre områder med professionel service) utrolig vanskeligt at specificere de konkrete ydelser og kvalitetsniveauer, som forskellige leverandører kan tilbyde. Ansøgers valg af rådgivere må derfor i vid udstrækning ske for egen regning og risiko.

For god ordens skyld skal det også nævnes, at EuroCenter selv tilbyder at rådgive ansøgere mod betaling, og derfor pr. definition ikke er i en uafhængig position som rådgiver af ansøgere vedrørende valg af rådgiver.

Anbefaling

Det anbefales, at EuroCenter afstår fra at etablere en formaliseret rådgiverdatabase. EuroCenter kan som hidtil, efter behov og på given foranledning vejlede ansøgere om, hvordan de vælger rådgiver.

6.3.4 STØRRE RÅDGIVNINGSRESSOURCER I EUROCENTER

Forslaget

I forbindelse med evalueringen har det været drøftet, om en større andel af midlerne i ordningen med fordel kunne anvendes til at opbygge rådgivningskompetence og -kapacitet i EuroCenter hhv. om en vis andel af forprojektmidlerne skulle øremærkes til køb af rådgivning i EuroCenter.

Muligheden

Muligheden i den forbindelse ligger i, at EuroCenter kunne spille en større rolle som partner for ansøgere i udvikling af EU-forprojekter.

Efter evaluators vurdering er det vanskeligt at finde konkrete argumenter for en større binding af tilskudsmidlerne til anvendelse i EuroCenter. Ansøgerne giver gennemgående EuroCenter gode karakterer for rådgivning, vejledning m.v. og det tyder på, at der er opnået kritisk masse i den vejledningskapacitet, som er opbygget i EuroCenter. Den kritiske masse i centerets kompetence og kapacitet

understøttes af, at centeret parallelt med administrationen af EU-forprojekter også løser andre opgaver i relation til EU's 6. ramme-program.

Principielt kan der efter evaluators vurdering stilles spørgsmålstejn ved den model, hvorefter EU-forprojekt-ordningen administreres. Problemstillingen er, at EuroCenter har en dobbeltrolle i forhold til ansøgere, som dels uafhængig rådgiver (en "public service"-funktion), dels kommerciel udbyder af rådgivning vedrørende EU's 6. ramme-program. I praksis viser evalueringen imidlertid, at der ikke er væsentlige interessekonflikter, idet EuroCenter kun helt marginalt løser opgaver finansieret af tilsagnsmottagere under ordningen med EU-forprojekter, ligesom parterne selv er opmærksomme på eventuelle habilitetsproblemer m.v.

Selvom der ikke på baggrund af evalueringen synes at være argumenter for en generel udvidelse af EuroCenters rådgivningsressourcer i relation til forprojektordningen, så kunne det måske overvejes at reserve en vis andel af ressourcerne i ordningen til at kunne gøre en særlig indsats for et mindre antal (fx 5-10 projekter pr. år) af de mest lovende ansøgere/ forprojekter. En sådan "elite-ressource" kunne så disponeres af EuroCenter efter samråd med Videnskabsministeriet.

Anbefaling

Der er efter evaluators vurdering ikke behov for en generel udvidelse af rådgivningsressourcerne i EuroCenter i relation til forprojektordningen. Men det kan overvejes, at etablere en "elite-ressource" under ordningen, hvor et mindre antal særligt lovende projekter kunne gives særlig rådgivningsmæssig opbakning.

6.4 Dialog og påvirkning af EU

Forslaget

I evalueringen nævnte flere ansøgere, at der er et uudnyttet potentiale i en mere aggressiv og proaktiv indsats overfor Europa-kommissionens sagsbehandlere.

Andre lande skulle angiveligt være "mere på tæerne" end Danmark, når det gælder plejning af relationer til sagsbehandlere i Europa-kommissionen, aktiv "afkodning" af udmeldte tildelingskriterier på givne programudbud, deltagelse i møder med kommissionens sagsbehandlere, hvor ansøgningskitser introduceres og konsortiepartnere introduceres m.v.

Muligheden

EuroCenter er løbende i dialog med Europa-kommissionen og sagsbehandlerne i kommissionen. EuroCenter åbner gerne sit netværk i Europa-kommissionen for relevante ansøgere.

Samtidig er det dog et faktum, at der ikke i den nuværende danske programadministration er ressourcer til specielt at pleje og fremme bestemte projekter i forhold til Europa-kommissionen.

Her kan der måske ligge et uudnyttet potentiale for videreudvikling af den danske indsats til fremme af danske projekter med deltagelse af små og mellemstore virksomheder i EU's 7. rammeprogram.

Måske kan en indsats på dette område indgå i den "elite-ressource", som vi omtalte ovenfor.

Anbefaling

En styrket indsats overfor EU kan overvejes for relevante, særligt perspektivrige projekter. Det kan evt. ske i regi af den "elite-ressource", vi tidligere har foreslået.

Appendiks 1. Evalueringens metode og forløb

Fremgangsmåde

Spørgeskema er udarbejdet i samarbejde med programadministrationen i to versioner; én for tilsagnsmottagere og én for afslagsmottagere.

Spørgeskema er udsendt pr. mail til samtlige ansøgere (som oplyst af Videnskabsministeriet). Kontaktoplysninger er på forhånd checket af Videnskabsministeriet.

Spørgeskema er udsendt med introduktionsbrev fra Videnskabsministeriet.

Udsendelsen indeholdt endvidere invitation til dialogmøde om ordningen (afholdt i Videnskabsministeriet). Alle ansøgere blev således inviteret til mødet.

Der er gennemført flere rykkerrunder (pr. mail og telefon) for at sikre så mange besvarelser som muligt.

Enkelte besvarelser er indhentet pr. telefon. De fleste er udfyldt af respondenterne.

Respons på spørgeskemaundersøgelse

	Modtagere af tilsagn	Modtagere af afslag	I alt
Antal emner oplyst af Videnskabsministeriet	78	65	143
Bortfald*	12	21	33
Antal ubesvarede henvendelser	21	22	43
Antal modtagne besvarelser	45	22	67
Svarprocent inden bortfald	58%	34%	47%
Svarprocent efter bortfald	68%	50%	61%

* Oplyste årsager: Firma lukket, svarperson bortrejst, syg eller ophørt i firma, ønsker ikke at medvirke, har ikke tid til at medvirke, taler ikke dansk, vurderer ikke at have forudsætninger for at svare idet ekstern konsulent kørte hele processen. Endvidere er et emne frasortet, idet vedkommende både stod på listen over tilsagns- og afslagsmottagere (har alene fået skema som tilsagnsmottager).

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse.

Appendiks 2. Ansøgningsskema for virksomheder vedr. tilskud til forprojekter til EU's 6. rammeprogram

1. Oplysninger om ansøger	
Virksomhed:	
CVR-nummer:	
Virksomhedens navn:	
Gade og nr.:	
Postnummer og by:	
Kontonummer:	
Kontaktperson:	
Navn:	
Titel:	
Telefonnummer:	
E-mail:	
2. Er virksomheden en lille eller mellemstor virksomhed?	
Se i ansøgningsvejledningen, hvordan nedenstående oplysninger skal opgøres	
Ejer virksomheden mere end 25% af kapitalen eller har mere end 25% af stemmerettighederne i en anden virksomhed?	Ja: Nej: Hvis ja: Bemærk, at antal fuldtidsansatte, omsætning og balance i denne anden virksomhed skal medregnes i besvarelsen af de tre nedenstående spørgsmål.
Havde virksomheden færre end 250 ansatte (omregnet til fuldtidsansatte) i gennemsnit det seneste regnskabsår?	Ja: Nej:
Var virksomhedens omsætning i sidste regnskabsår mindre end 50 mio. Euro (svarende til ca. 375 mio. danske kr.)	Ja: Nej:
Var virksomhedens balance i seneste regnskabsår mindre end 43 mio. Euro (svarende til ca. 300 mio. danske kr.)	Ja: Nej:
Er virksomheden afhængig af en større virksomhed, dvs. ejer en anden eller flere virksomheder i fællesskab (der ikke selv er små eller mellemstore virksomheder) mere end 25% af virksomhedens kapital eller har de mere end 25% af stemmerettighederne i virksomheden?	Ja: Nej: Hvis ja – hvilke:
3. Øvrige oplysninger	
Beskriv kort, hvad virksomheden beskæftiger sig med (max ¼ side):	
Er virksomheden i betalingsstandsning eller konkurs?	Ja: Nej:

Har virksomheden forfalden gæld til det offentlige? ("Forfalden gæld" inkluderer al gæld til en offentlig myndighed, hvor betalingsfristen er overskredet).	Ja: Nej:		
Har virksomheden tidligere modtaget tilskud fra denne ordning?	Ja: Nej:		
4. Oplysninger om det projekt, der ønskes medfinansieret via EU's 6. rammeprogram (EU-projektet)			
Angiv det delprogram i EU's 6. ramme-program virksomheden ønsker at ansøge og den forventede ansøgningsfrist:	Navn på delprogram under EU's 6. rammeprogram: Forventet ansøgningsfrist:		
Beskriv formål og indhold i det samlede EU-projekt – herunder hvordan EU-projektet vil være til gavn for EU (max ¾ side):			
Beskriv nyhedsværdien i EU-projektet i forhold til eksisterende viden og øvrige relevante projekter på området (max ½ side):			
Beskriv virksomhedens egen projekt-ide i forhold til ideen i det samlede EU-projekt. Beskriv herunder også, hvorfor ideen bedst løses i et samarbejde med europæiske parter (max 1 side):			
Beskriv de fordele deltagelsen i EU-projektet vil give virksomheden (max ½ side):			
Beskriv den foreløbige konsortiesammensætning samt ønsker om yderligere partnere:	Foreløbige konsortiepartnere:		
	Nationalitet:	Navn:	Type/Funktion: (Virksomhed, forskning, andet)
	Ønsker til konsortiepartnere:		
	Nationalitet (hvis muligt):	Navn (hvis muligt):	Type/Funktion:
5. Oplysninger om forprojektet			
Angiv titlen på forprojektet:			
Angiv start- og slutdato for forprojektet:	Startdato:1) Slutdato:2) 1) Der ydes ikke tilskud til omkostninger afholdt før projektgodkendelse. Startdato kan derfor tidligst sættes til forventet dato for godkendelse af forprojektet. Skriv evt. blot "ved projektgodkendelse". 2) Slutdatoen kan senest sættes til forventet ansøgningsfrist for EU-projektet.		
Beskriv forprojektets milepæle og de aktiviteter, der skal lede frem til at milepælen opfyldes (max 1 side):			
Angiv virksomhedens egne vigtigste	Titel	Navn:	Funktion:

projektmedarbejdere, og hvilken rolle de vil spille i forprojektet:			
Hvis virksomheden inddrager ekstern hjælp i projektet så angiv her, hvilke aktiviteter den eksterne hjælp forventes at udføre:			
6. Samlet budget			
Løn til virksomhedens egne medarbejdere:	__ timer a 600 kr./t:	=	Kr.
+ Rejser og ophold for virksomhedens egne medarbejdere:	Kr.		
+ Ekstern hjælp:	Kr.		
= Samlet budget	Kr.		
7. Finansiering af forprojektet			
Tilskud: (Bemærk: Tilskud kan udgøre 50 procent af samlet budget i alt, dog maksimalt 100.000 kr. – i særlige tilfælde 200.000 kr.)	Kr.		
+ Egenfinansiering:	Kr.		
= Samlet budget	Kr.		
I fald det ansøgte tilskud overstiger 100.000 kr. redegør for hvilke særlige forhold, der nødvendiggør dette (max ¼ side):			
8. Underskrift			
Ansøgningen underskrives på tro og love af administratoren for forprojektet i virksomheden – dvs. af den der vil være ansvarlig overfor Rådet for Teknologi og Innovation i forhold til tilskuddet. Rådet for Teknologi og Innovation kan til hver en tid forlange dokumentation for de afgivne oplysninger.			
Dato:			
Administrators navn:			
Administrators titel:			
Administrators underskrift			

 Kilde: www.eu-forprojekter.dk

Appendiks 3. Ansøgningsvejledning til virksomheder

A. Generelle forhold

Ansøgningen skal skrives i "Ansøgnings-skema for virksomheder vedr. tilskud til forprojekter til EU's 6. rammeprogram (for små og mellemstore virksomheder)".

Der kan ikke vedlægges bilag til ansøgningen. Bilag vil ikke blive taget i betragtning i behandlingen af ansøgningen.

Ansøgningen skal udfyldes på dansk.

Ansøgningen skal indsendes i 1 underskrevet eksemplar til EuroCenter, c/o Teknologisk Institut, Gregersensvej, P.O. box 141, 2630 Tåstrup. Ansøgningen skal endvidere indsendes elektronisk til ec@eurocenter.info og mærkes "Forprojekter". EuroCenter varetager den indledende sagsbehandling på vegne af Sekretariatet for Rådet for Teknologi og Innovation.

Ansøger er endvidere velkommen til at kontakte EuroCenter, hvis der er behov for yderligere information forud for ansøgningen.

B. Vejledning til punkt 2: Er virksomheden en lille eller mellemstor virksomhed?

For at afgøre om ansøger er en lille og mellemstor virksomhed, skal ansøger besvare en række spørgsmål vedrørende ejerforhold, antallet af ansatte, omsætning og balance i sidste regnskabsår.

Oplysningerne vedr. antallet af ansatte, omsætningen og balancen skal omfatte ansøgers virksomheden selv og alle de virksomheder, hvor ansøger har mere end 25% af kapitalen eller stemmerettighederne.

Antallet af ansatte opgøres som antal ansatte omregnet til fuldtidsansatte i gennemsnit i det seneste regnskabsår.

Hvis der er tale om nyetablerede virksomheder, hvis regnskaber endnu ikke er afsluttet, baseres svarene vedr. antal ansatte, omsætning og balance på et kvalificeret skøn over regnskabsåret.

Ansøger skal endvidere oplyse, om en anden virksomhed eller en gruppe af virksomheder, har bestemmende indflydelse på virksomheden. Dvs. om andre virksomheder (der ikke selv er små eller mellemstore virksomheder) har mere end 25% af kapitalen eller stemmerettighederne.

Kilde: www.eu-forprojekter.dk

Titel på forprojekt:

Startdato for forprojekt:

Slutdato for forprojekt:

Alle poster i regnskabet opgøres som totalomkostninger på de enkelte budgetposter.

Regnskabet vedrører perioden: / - til den / -

Budgetpost	Forprojektets samlede budget	Forprojektets Samlede forbrug	Tilskudsprocent	Tilskud *)
Løn (timer á 600 kr./t.)				
Rejser				
Ekstern hjælp				
I alt			50%	

*) Tilskuddet udregnes som det samlede forbrug * tilskudsprocent, dog maksimalt det bevilgede tilskudsbeløb.

Administrators erklæring:

Som administrator for ovennævnte forprojekt erklærer undertegnede, at ovenstående omkostninger er afholdt i den anførte periode, og at omkostningerne er opgjort i overensstemmelse med bestemmelserne i retningslinjerne for tilskud af 1. marts 2004. Jeg er indforstået med, at vi skal indsende en revisorerklæring senest 1. juli i det efterfølgende kalenderår vedr. det ovenstående regnskab.

(underskrift)

Kilde: www.eu-forprojekter.dk